

Pauli Kanerva

Boya

Mies

R

Muistiinpanoni opintomatkalteni

Danmarks Nationalbankiin

1/9 - 30/11 1948

Sisältö.

Vuonna 1736 perustettiin Tanskan ensimmäinen pankki "Den Københavnske Assignations- og Kurrenbank". Lyhyesti nimitettiin sitä vain "Kurantbanken".		
Danmarks Nationalbank, historiaa	siv.	1.
- " - , johto		2.
- " - , voiton käyttö		3.
Varmuustoimenpiteet		3.
Den kongelige Mønt		4.
Pankin eri osastot ja niiden henkilöstö		5.
Pankin haarakonttorit		6.
Noteringskontoret		7.
Hovedbogholderiet		9.
Pankin balanssi 30/11 1948		10.
Revisionskontoret		11.
Dansk korrespondance		12.
Hovedkassen		14.
Byttekontoret		15.
Clearingkontoret		16.
Valutafaget		18.
Interbanklaanet		20.
Marshal-apu ja st. reguleringskonto		21.
Statens reguleringskonto		22.
Eurooppalainen clearingjärjestelmä		23.
Leane-og discountofaget		24.
Fondskontoret		25.
Beholdningsavdelningen-Depositofaget		27.
Rejsevaluta		28.
Tilasto Tanskassa käyneistä turisteista		30.
Seddelfaget		31.
Seddeltryckeriet		32.
Liikkeellä oleva setelistö		33.
Setelinvaihto		34.
Kapitalkontoret		35.
Sekretariat		36.
Økonomiekontoret		37.
Tanskassa näettyä		39.
Tanskan ulkomaankauppa		41.
Teollisuuden tuotantoindeksi		43.
Tanskan kauppalaivasto		43.

Aina 1850-luvulle saakka oli Nationalbanken pääkaupungin ja toisaalta koko maan ainoa pankki. Kehitys on kuitenkin johtanut toiseen käännekäyttyeen. Vuonna 1946 oli Tanskassa kaikkiaan 167 pankkia. Näistä kuului 147 "De danske provinsterkernes Förening"-nimiseen yhdistykseen. Useimmissa paedoissa on kehitys johtanut siihen, että pankkiliiketta on keskittynyt harvoihin pankkeihin, jotka haarakonttoreillaan hallitsevat koko maata. Tanskassa on seniään pienempiä kylästä syntyneitä omia pankkeja. Toisin on suurimpien pankkien taholta esiintynyt pyrkimystä ottaa pienempiä, mutta ainakin toistaiseksi ovat maaseutopankit onnistuneet säilyttämään itsenäisyytensä.

Danmarks Nationalbank.

Vuonna 1736 perustettiin Tanskan ensimmäinen pankki "Den Københavnske Assignations-, Vexel- og Laanebank". Lyhyesti nimitettiin sitä vain "Kurantbanken". Se oli yksityinen osakepankki, mutta vähitellen sai valtio yhä enemmän vaikutusvaltaa siinä ja vihdoin vuonna 1773 osti valtio kaikki osakkeet ottaen pankin kokonaan haltuunsa.

Kurantbanksetelit olivat aluksi hopealla lunastettavia. Mutta pankin johto painatti pian liikaa seteleitä. Elinkeinoelämän lainantarve oli suuri. Ja niin setelit olivat lunastettavia vain 1736-45 ja 1747-57. Täysin hullusti kävi, kun valtion menojen peittämiseksi käytettiin uusia seteleitä. Ja vuonna 1813 päättyi Kurantbankenin historia. Sen liikkeelle laskemat setelit olivat enää n. 1/10 entisestä arvostaan.

Valtiolla oli vastuu siitä, että asiat olivat kehittyneet näin pitkälle. Siksi lupasi Frederik VI, että setelinantomonopoli jälleen annettaisiin yksityiselle osakepankille, jotta valtion vaikutus tulisi rajoitetuksi. Tämä tapahtui vuonna 1818. Oikeus annettiin "Nationalbanken i Kjøbenhavn"-nimiselle osakeyhtiölle. Nykyinen setelipankki laskee historiansa alkavan tuosta päivästä (4/7).

Vuonna 1936 muodostettiin pankki "itsensäomistavaksi". Samalla sai se nykyisen nimensä "Danmarks Nationalbank". Osakepääoma oli ollut 27 miljoonaa kruunua. Nyt saivat osakkeenomistajat kukin kaksinkertaisen määrän Danmarks Nationalbankin obligatioita, joilla oli valtion takuu (4%). Kuoletus tapahtuu 27 vuoden aikana 2 miljoonaa vuodessa. Obligatioiden omistajilla ei ole minkäänlaista vaikutusvaltaa pankkiin nähden. Obligatioita on liikkeellä vielä 30 miljoonaa.

Perusrahasiksi vastaanotti pankki valtiolta 50 milj. kr. Tämä maksetaan takaisin vähitellen käyttämällä pankin toiminnan tuottamaa voittoa siten kuin pankin ohjesäännöissä lähemmin mainitaan. - 1/9-36 noteerattiin edellämäinitut obligatiot pörssissä kurssiin $93\frac{1}{2}$. Nykyinen noteeraus noin $98\frac{1}{4}$ - $98\frac{1}{2}$. - Vela valtiolle nyt 38,7 milj. kruunua.

Aina 1850-luvulle saakka oli Nationalbanken pääkaupungin ja tosiasiallisesti koko maan ainoa pankki. Kehitys on kuitenkin johtanut toiseen äärimmäisyyteen. Vuonna 1946 oli Tanskassa kaikkiaan 165 pankkia. Näistä kuului 147 "De danske provinsbankernas förening"-nimiseen yhdistykseen. Useimmissa maissa on kehitys johtanut siihen, että pankkiliike on keskittynyt harvoihin pankkeihin, jotka haarakonttoreillaan hallitsevat koko maata. Tanskassa on sensijaan pienempään kylään syntynyt oma pankki. Tosin on suurempien pankkien taholta esiintynyt pyrkimystä ostaa pienempiä, mutta ainakin toistaiseksi ovat maaseutupankit onnistuneet säilyttämään itsenäisyytensä.

Danmarks Nationalbankin johto.Johtokunta.

Johtokunnan muodostavat kolme jäsentä, joista kuningas nimittää yhden ja repræsentantskap bestyrelsenin ehdotuksesta kaksi. Johtajat ovat velvollisia pyytämään eroa virastastaan täyttäessään 70 vuotta.

Johtokunnan tehtävänä on johtaa pankin päivittäistä toimintaa ja sillä on varsinainen vastuu.

Repræsentantskap.

Kaikkiaan kuuluu edustajistoon 25 jäsentä. Nämä valitaa seuraavasti: (8 jäsentä valitsee valtiopäivät keskuudestaan; (2 " " kauppa- ja teollisuusministeri. Toisen tulee olla juristi ja toisen kansantalousmies. He eivät saa olla valtiopäivämiehiä. (15 jäsentä valitsee repræsentantskap. Eivät saa olla valtiopäivämiehiä. Vuosittain eroaa kolme. Tämän ryhmän tulee edustaa eri elinkeinopiirejä ja samalla myös maan eri osia.

Edustajiston tehtävänä on mm valita kaksi johtokunnan jäsentä, päättää haarakonttorien lakkauttamisesta tai perustamisesta, palkka- ja eläkeasioiden hoito jne.-Jäsenet valitaan viideksi vuodeksi.

Bestyrelse.

Kaikkiaan 7 jäsentä. Ne valitaa seuraavasti:

(2 jäsentä, jotka kauppa- ja teollisuusministeri valitsi edustajistoon, ovat itseoikeutettuja. (5 jäsentä valitsee edustajisto keskuudestaan vuodeksi kerrallaan.

Bestyrelsenin tehtävänä on mm seurata pankin toimintaa vaatimalla johtokunnalta sitä varten selvityksiä, yhdessä johtokunnan kanssa neuvotella tärkeimmistä asioista, valmistaa edustajiston kokouksessa esille tulevat asiat jne.

Kgl. bankkommisær.

Kauppa- ja teollisuusministerillä on kuninkaallisena bankkommisäärinä oikeus valvoa, että pankki hoitaa tehtävänsä lakien ja muiden määräysten mukaisesti.

Päätöksiä, joilla on laajakantoinen merkitys, ei Bestyrelsen voi tehdä, jos ministeri ei ole paikalla, vaikka hänelle olisikin ilmoitettu kokouksesta ja siinä esille tulevista asioista.

Pankin voiton käyttö.

Kirjanpidon osoittamasta voitosta maksetaan ensin valtiolle 1 miljoonaa kruunua.

Tämän jälkeen siirretään jäljellä olevasta määrästä 25 % vararahastoon, ellei tämä ole jo noussut 25 milj. kruunuun.

Loppuosa tulee valtiolle seuraavien ohjeitten mukaan:

Jos loppuosa on korkeintaan 4 milj. kruunua, suoritetaan siitä puolet valtionkassaan ja puolella lyhennetään pankin velkaa valtiolle, mikä muodostui, kun valtio luovutti pankille 1936 50 milj. kruunun alkupääoman. - Jos loppuerä on yli 4 milj. kruunua, maksetaan valtionkassaan 2 milj. kruunua ja, lopulla lyhennetään mainittua velkaa. -- Kun velka kokonaan maksettu, suoritetaan loppuerä sellaiseensa valtionkassaan.

Jos perusrahastoon on täytynyt puuttua edellisten vuosien tappioiden johdosta, ei valtiolle makseta mitään, kunnes rahasto on jälleen saatu täytetyksi.

Varmuustoimenpiteet.

Painamalla nappia sulkeutuvat määrätyt ovat (mm ulko-ovet) automaattisesti. Pääkassassa voidaan nähdä, miltä osalta hälyytys on tullut. "Poliisihälyytys" ei siis tapahdu välittömästi, vaan tehdään se pääkassasta.

Miehityksen aikana oli ryhdytty moniin varokeinoihin. Kassat varustettiin suojuksilla niin pää-kuin haarakonttoreissa. Vahtimestarit ovella varustettiin aseilla. Kun kuitenkin kahdesti nämä riisuttiin aseista, oli uusiin toimenpiteisiin ryhdyttävä. Kolmeen kohtaan penkkisalissa sijoitettiin konepistoolimiehet vahtiin. Ja henkilökunnan joukkoon oli sijoitettu aseistettu- ja sotilashenkilöitä siviilipuvuissa ja joitten tehtänä oli vain istua ja vartioida, ettei mitään väkivaltaa tapahtunut.

Den kongelige Mønt.

Ensimmäiset metallirahat valmistettiin Tanskassa n 870-900. Ja senjälkeen hallitsivat ne n 800 vuotta, jolloin ensimmäiset setelit tulivat käytäntöön (Valtion setelit 1713 ja ensimmäiset pankkisetelit 1736)

Vuosina 1873-1877 valmistettiin ensimmäiset uudet kruununrahat siirryttäessä rigsdalererista kruunuihin.

Molempien maailmansotien aikana nousi vaihtorahan tarve suunnattomasti. Ensimmäisen aikana ei kysyntää voitu tyydyttää, minkä vuoksi valmistettiin 1 kruunun seteleitä. Toisen sodan aikana tältä toimenpiteeltä säästyttiin. Jo vuonna 1939 alkoivat pronssirahat kadota tavallisesta liikenteestä ja miehityksen alkuvaiheessa katosivat ne kokonaan. Tahdottiin estää niiden joutumasta saksalaisten käsiin. Pienemmät vaihtorahat valmistettiin senjälkeen aluminiumista ja myöhemmin sinkistä.

Nyttemmin ollaan siirtymässä pois reiällisistä rahasta. Uudet rahat, jotka lasketaan liikkeelle, ovat kokonaisia.

Vaihtorahan laskee Hikkeeseen Nationalbanken. Se tekee tilaukset ja maksaa vastaanottamansa rahat finanssiministeriölle niiden rahamääräiseen arvoonsa. Rahanlyöminen on hyvä "ahvääri" valtiolle etenkin senvuoksi, että itse metallin arvo on viime 25-35 vuotena jatkuvasti huonontunut.

Den kongelige Mønt valmistaa myös yksityisistä tilauksista erilaisia mitaleja tms.

Pankin eri osastot ja niiden henkilöstö.Beholdningsavdelning.

Kontorchef, 4 fuldm., 2 konttoristia, setelinlaskija, vahtimestari

Bogholderiet.

pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, 3 fuldm.

Budstuen.

Esimies ja 37 vahtimestaria

Byttekontoret.

Kontorchef, fuldm., kontrollör, 10 møntttællere, 2 vahtimestaria

Clearingkontoret.Underdirektør, kontorchef, fuldm., 2 miesass., 2 naisass., 2 konttoristia
10 kontt.ass., 7 clearingkonttoristiaDansk korrespondance.

Kontorchef, fuldm., 2 naisass., konttoristi

Depositofaget.

Kontorchef, 4 fuldm., 3 naisass., konttoristi

Disconto-og laanefaget.

Kontorchef, fuldm., naisass.

Fondskontoret.

Kontorchef, fuldm., miesass., naisass.

Hovedkassen.

Ulosm.: pääkasööri, fuldm., naisass., 15 vak. setelinlask., 22 tilap. lask

Sis.m.: alikasööri, 3 fuldm., 12 seleinlask.

Deposit.kassa: kasööri, naisass.

Kapitalkontoret.Kontorchef, 3 fuldm., 4 miesass., naisass., 6 konttoristia, 3 kontt.ass.
28 clearingkonttoristiaNoteringskontoret.

Kontorchef, 4 fuldm., 4 miesass., 4 naisass., 7 konttoristia

Rejsevaluta.

Kontorchef, 4 fuldm., 8 miesass., 2 mieskonttoristia, 17 naiskonttoristia

Revisionen.

Kontorchef, 4 fuldm., 5 miesass., 2 naisass., 4 konttoristia

Seddelfaget.

Kontorchef, fuldm., konttoristi, 28 setelinlaskijaa

Sekreteriatet.

Underdirektør, kontorchef, fuldm., 3 miesass., 5 naisass., 6 konttoristia

Tryckeriet.insinööri, tarkastaja, teknikko, mekanikko, konepainaja, galvanoplasti-
ker, avustaja, 2 painajaaValutafaget.

Kontorchef, 4 fuldm., 11 miesass., 8 naisass., 10 konttoristia

Økonomiekontoret.Kontorchef, miesass., naisass., 2 konttoristia, konemestari, lämmittäjä,
sähkämies, porttivahti, faktori, 6 typografia, 2 kirjansitojaaTelefondamerna.

naisass., 4 keskuksenhoitajaa

Denmarks Nationalbankin haarakonttorit.

Nationalbankilla on kaikkiaan 5 haarakonttoria: Aalborg, Aarhus, Kolding, Nykøping-Falster ja Odense. Niiden henkilökunnan kokoonpano on suurin piirtein seuraava:

1 konttorinjohtaja)	
1 kirjanpitäjä)	Näiden lisäksi on virkamies, joka
1 kasööri)	on suoraan pääkonttorin revisio-
1-2 assistenttia)	osaston alinen ja jonka tehtävänä
1 naiskonttoristi)	on päivittäinen toiminnan tarkastus
1-3 setelinlaskijaa)	
1-2 vahtimestaria)	

Johtokunnan järjestämän matkan aikana sain tilaisuuden tutustua Aalborgin ja Odensen haarakonttoreihin. Yleensä olivat konttorit tilavia, valoisia ja miellyttävästi kalustettuja. Erikoisesti koskee tämä Aalborgin konttoria, joka olikin aivan hypermoderni. Se valmistui 1943 ja tuli maksamaan 1,5 milj, kruunua.

Yhteistä kaikille konttoreille on erittäin vähäinen työmäärä. Kaikki valuutta-anomukset, valuutanostot, clearingmaksut ym menevät yksityispankkien kautta. Sensijaan ovat Nationalbankin haarakonttorit suuria setelien talletuspaikkoja. Ei ole ollenkaan harvinaista, että konttorissa on 70-100 miljoonaa kruunua holvissa. Tämä on määrätty valmiustoimenpide (sotavaara tms).-Kullakin Nationalbankin haarakonttorilla on oma piirinsä. Näissä piireissä on määrättyt yksityispankit oikeutettu ottamaan vastaan ns statsintrademaksuja, joita postilaitokset, tullilaitos ym suorittavat. Nämä maksut toimitetaan sitten asianomaisen piirin Nationalbankin haarakonttoriin edelleen-toimitettavaksi pääkonttoriin.

Eräitä numeroita Aarhusista, joka on suurin haarakonttoreista. Kassavarasto 80 milj. kruunua. Päivittäin jätetään seteleitä kassaan n 500.000:-. Lainoja vakuutta vastaan 15 kpl yhteismäärältään kruunua 100.000:-. Vekseleitä n 100 kpl yhteismäärältään n 700.000:- kruunua. Nettotappio 1943= 176.000:-, 1944= 237.000:-, 1945=254.000:-, 1946= 235.000:- ja 1947= 230.000:-. Vuonna 1948 tulee olemaan noin 225.000:-.

Haarakonttorien aukioloaika sama kuin pääkonttorin eli klo 10,00-15,00.

Noteringskontoret.

Suuri osasto, jolla aikaisemmin ollut jopa 60 henkilöä. Osasto käsittää toimistokonttorin kirjanpidon kanssa. Samalla suoritetaan myös tarkistuskirjanpito sekä oman kirjanpidon että pääkirjanpito-osaston kirjanpidon kanssa.

Mm seuraavat tilit hoidetaan noteringkontoretissa: pano- ja ottotilit, konttokuranttitilit, Uk i dkr, finanssiministeriön pano- ja ottotili ja shekkitili, posti- ja lennätinlaitoksen pano- ja ottotili ja shekkitili, pankin postisiirtotili, bankernas statsintradertilit, skiftemidler, kassereresernekonti.-- Se käsittää mm cheks i mellemtegning (checkkasse), pankkien checkclearing.

Korko: pano- ja ottotilit- 0 % (lukuunottamatta henkilökunnan tilejä, joille lasketaan 1 % alle diskonton, kuitenkin vähintään 4 %). Uk i dkr - ei korkoa. Konttokuranttitilit - korosta sovitaan joka kerta erikseen. Finanssiministeriön ja postilaitoksen shekkitilit - ei korkoa. Finanssiministeriön pano- ja ottotili - 6 miljoonaa asti diskontokorko, ei kuitenkaan yli 4½ %; yli menevästä osasta diskontokorko. Kreditsaldolle ei korkoa. Postin pano- ja ottotilidebetsaldolle diskontokorko, kreditsaldolle ei korkoa. Bankernas statsintradertilit - debetkorko 2 %. Kreditkorko vahvistetaan pääpankkien konttokuranttikoron mukaan. Kassareservekontti - ½ %.

Checkclearing. Suurimmat pankit ovat sopineet päivittäisestä clearingistä. Se tapahtuu Nationalbankissa. Ensimmäinen klo 9.30 (ns pääclearing) ja toinen klo 13.00 (jolloin mm palautettavat shekit clearataan). Toimitus tapahtuu seuraavasti: Kunkin pankin edustajan saapuessa Nationalbankiin on shekkien oltava valmiina kuorissa, joitten päällä on sekä jättävän että vastaanottavan pankin nimet ynnä shekkien yhteissumma. Edustaja jakaa kuoret kunkin pankin pöydälle saaden samalla kuittauksen listaansa, jossa on valmiiksi sarakkeet jätettyjä ja vastaanotettuja shekkejä varten. Jätettävien shekkien sarakkeen tulee olla valmiiksi täytetty jo toimitustilaisuuteen saavuttaessa. Kun molemmat sarakkeet on täytetty, osoittaa sarakkeiden erotus sen summan, jolla asianomaisen pankin tiliä on veloitettava tai hyvitettävä Nationalbankissa. Tämä tapahtuu seuraavana päivänä. Mainittu lista kirjoitetaan kahtena rippaleena. Toisen allekirjoittaa pankin edustaja ja jää se Nationalbankiin. Toisen taas allekirjoittaa Nationalbankin edustaja ja saa sen asianomaisen yksityispankin edustaja kassatositteena käytettäväksi.-- Aiheutuneet kustannukset maksetaan yhdessä kerran vuodessa.

Checkkassen tehtävänä on käsitellä ne shekit, jotka tulevat clearingin kautta tahi suoraan yli "tiskin" ja postissa.

Skiftemidler. Tili, jolle Sø-og Handelsretten'illä on oikeus tallettaa varoja.

Valtion tarvitessa rahaa ja sentakia laskiessa liikkeelle lainan maksaa pankkien muodostama konsortium määrän heti valtiolle ja ottaa siten lainan haltuunsa. Tätä konsortiumia johtaa Nationalbanken ja kaikki työ suoritetaan noteringskontoretissa. Näin tapahtui esim kun valtio 15/9 1948 otti 100 milj. kruunun obligatiolainan. Konsortium, jonka muodostivat Nationalbanken, Landmandsbanken, Privatbanken, Handelsbanken, Fyens Discontokasse, Aarhus Privatbank ja Henriques, maksoi valtiolle heti rahat kurssiin 97 $\frac{1}{4}$; merkintäkursi oli 98 $\frac{1}{4}$. Katsotaan, että tämä järjestely ^{on} ~~on~~ hyvä, koska pankit täten tulevat enemmän intreseeratuiksi asiasta. (Lainasta merkittiin vajaat 5 $\frac{1}{2}$ %. Loput jäivät pankeille aikaisemmin sovitussa suhteessa.)

Saksan sotavoimien maksujen tarkkailu. Vapautuksen jälkeen annettiin määräys, että Nationalbanken lunastaa vain ne shekit, jotka yksityispankit ovat lunastaneet ennen 5/5 1945. Näillä shekeillä on veloitettu finanssiministeriön "Konto for afvikling af den tyske værnemagt".

Muut liikkeellä olevat Saksan sotavoimien asettamat shekit otetaan vastaan vain perittäviksi. Tällaisia shekkejä on kertynyt kaikkiaan noin 8.000.000:- kruunun arvosta. Summan suorittamisesta ei finanssiministeriön taholta ole toistaiseksi annettu mitään määräyksiä. Samoin on laita muiden Saksan sotavoimien kohtaan esitettyjen vaatimusten kanssa.

Kassereservekonti. Vuodetsa 1942 lähtien on olemassa määrättyjä lakimääräyksiä, jotka velvoittavat pankeja pitämään kassareservejä. Määrätty osa ottolainauksesta (panot pano- ja ottotileille jne) oli maksettava Nationalbankiin kassareservitilille. Nämä määräykset ovat esana miehityksen aikana annetuista määräyksistä, joitten tarkoituksena oli vähentää rahanrunsautta. Tätä kykyä on kassareservitileillä noin 700 milj. kruunua.

Kun pankeilla alkaa esiintyä maksuvaikkeuksia, ovat ne yhä voimakkaammin vaatineet määräysten kumoamista. Todennäköisesti ollaan halukkaita muuttamaan nykyisiä määräyksiä, mutta tuskin kokonaan vapauttamaan ko tilejä, koska seurauksena olisi, että liikkeessäolevien seteleiden määrä voimakkaasti nousisi.

Hovedbogholderiet.

Kirjanpidon perustana ovat:

- a) "Dagssedlar", jotka kirjanpito päivän kuluessa ottaa vastaan. Nämä specificerataan koontilistoille, joitten mukaan sitten kirjaukset tapahtuvat pääkirjoja vastaaviin saldokirjoihin. Listat toimivat siis pääkirjanpidossa journaliarkkeina. Koontilistoja vastaa myös Noteringskontoretissa pidetty primanota, johon tilittäin on koottu kaikki ne viennit, joihin kirjeenvaihto ja sisäiset tapahtumat ovat antaneet aiheita. Noteringskontoret toimittaa päivittäin pääkirjanpitoon primanotan kanssa täsmätyn listan, joka sisältää seuraavien tilien debet ja kredit vientien loppusummat: pano- ja ottotilit, skiptemidler, Uk i dkr, konto-kurant, intradekonto, finansministeriet. Tätä listaa käytetään hyväksi pääkirjanpidossa.
- b) Noteringskontoretissa pidetty "Kassekladde", mikä on eri apukirjojen yhdistelmä.
- c) Noteringskontoretissa pidetty kladde, jota nimitetään "Checks i mellemregning".

Pääkirjoihin viendään siten, että yllälueteltujen tilien kohdalta se tapahtuu primanotan mukaan tehdyn listan avulla. Muille tileille tapahtuvat viennit dagssedlarien, kassekladden ja mellemregningskladden mukaan.

Dagssedlar ovat varustetut juoksevilla numerosarjoilla, jotta voidaan tarkistaa, ettei yhtään ole jäänyt väliltä pois. Sen lisäksi on kukin niistä vielä varustettu tarkistusnumero- ja kirjainsarjoilla, joitten mukaan voidaan tarkistaa, että setelit käyvät kaikilla asianomaisilla.

Pääkirjojen balanssi: kunkin kuukauden 8',15',23' ja viimeistä päivänä.

Generalbalanssi: samoina päivinä. Haarakonttoreilta saapuvat tarvittavat saldoilmoitukset mainittuina päivinä. (Ilmoitukset kontrolloidaan seuraavana päivänä saapuvien kirjallisten vahvistusten mukaan.) Balanssin julkisuuteen saattaminen tapahtuu ^{seuraavina} ~~viikossa~~ ~~samoina~~ päivinä. 30/11 oli generalbalanssi täsmätty klo 18.10 !!

Kirjanpidossa on tällä hetkellä viisi henkeä. Näistä neljä muodostaa kaksimiehiset ryhmät, jolloin toinen pitää varsinaisia kirjoja ja toinen tarkistuskirjanpitoa. Päivän lopussa kollataan, että kaikki täsmää.- Kirjanpitokirjat ovat suurikokoisia ja painavia.

DANMARKS NATIONALBANK

The National Bank of Denmark . Banque Nationale de Danemark

Balance den 30. november 1948

Balance sheet at November 30, 1948 . Bilan au 30 novembre 1948

Aktiver Assets . Actif	kr.	øre	Passiver Liabilities . Passif	kr.	øre
nt og metal	70 450 564	61	Seddelcirkulation	1 520 010 985	00
n and bullion. or en monnaies et lingots.			Notes in circulation. Billets de banque en circulation.		
lenter i udlandet	137 711 163	82	Grundfond	50 000 000	00
orrespondents. adants à l'étranger.			General capital fund. Fonds de garantie.		
lenter i udlandet i danske kroner	58 527 517	50	Reservefond	10 100 908	56
orrespondents (Danish Kroner). adants à l'étranger (couronnes danoises).			Reserve fund. Réserves.		
udlandet og fremmed mønt	745 920	41	Kurssikrings-konto	23 985 422	56
ills of exchange and foreign currency. l'étranger et monnaies étrangères.			Reserve for loss on securities. Fonds d'assurance des cours.		
onti med udlandet	21 819 120	41	Danmarks Nationalbanks obligationer af 1936...	30 000 000	00
accounts with foreign countries. de clearing avec l'étranger.			National Bank of Denmark bonds of 1936. Obligations de la Danmarks Nationalbank 1936.		
indlandet	4 200 005	76	Folio konto	1 196 035 710	44
ls of exchange. le Danemark.			Deposits at sight. Dépôts à vue.		
igationer og aktier	782 309	86	Konto kurant	223 690 109	25
bonds and shares. ur titres.			Current account. Compte-courant.		
atens garanti	124 642	54	Finansministeriet	202 098 386	87
inst Government guaranty. ontre la garantie de l'État.			The Ministry of Finance. Ministère des Finances.		
nt	14 701 061	33	Finansministeriets konti i h. t. særlige love	1 623 579 779	21
count. urant.			The Ministry of Finance, special accounts. Ministère des Finances, comptes spéciaux.		
rninger i henhold til lov af 15. no- 1946 modtaget som vederlag for ind- er til »Den internationale Valutafond« internationale Bank for Genopbygning omisk Udvikling»	64 733 193	25	Korrespondenter i udlandet		
st obligations issued under Act of November 15 th, d received to cover payments to "The International y Fund" and "The International Bank for Recon- and Development". a Dette de l'État émis en vertu de la Loi du 15 te 1946 reçus en contrepartie de versements au Monétaire International" et à la «Banque Inter- e pour la Reconstruction et le Développement».			Foreign correspondents. Correspondants à l'étranger.		
lerings-konto	5 107 307 515	49	Korrespondenter i udlandet i danske kroner	745 478 783	56
ment regulation account. règlement de l'État.			Foreign correspondents (Danish Kroner). Correspondants à l'étranger (couronnes danoises).		
og aktier	120 501 081	73	Clearing konti med udlandet	44 888 377	11
shares. d'obligations et d'actions.			Clearing accounts with foreign countries. Comptes de clearing avec l'étranger.		
.....	1 743 236	92	Forskellige kreditorer	43 051 691	41
coin. e billon.			Sundry creditors. Créditeurs divers.		
lebitorer	64 939 018	45			
tors. ivers.					
rninger	5 943 000	00			
es. de la Banque.					
dfondsforskrivning	38 690 801	89			
guaranty certificate. rantie de l'État.					
	5 712 920 153	97		5 712 920 153	97

3½ pCt.

Afregnet over bankernes check clearing i
november 1948

2.062,0 mill. kr.

Cheques cleared through the Banks' Clearing House
in November 1948.

Réglé à la compensation de chèques des banques en
novembre 1948.

3 —

mpte.

ate.

scompte.

Revisionskontoret.

Revision suorittaa päivittäin pankin kaikkien tilikirjojen tarkastuksen. Tätä varten saa se haltuunsa kaiken kirjanpitovienteihin aihetta antaneen aineiston. Sen mukaan tutkii osasto, että viennit on tehty oikein ja että saldo on oikein laskettu. Tehtyään tämän merkitsee osasto saldon omaan saldoarkkiinsa, jotta voidaan valvoa, ettei saldoa myöhemmin muuteta ilman Revisionin tietoa. Tällainen saldoarkki on olemassa jokaisesta tilistä, mikä pankissa pidetään.

Ylläolevan lisäksi saa Revision haltuunsa kaiken saapuneen ja lähteneen postin. Näiden perusteella saattaa se tarkastaa, että kaikki viennit, joihin posti antaa aihetta, on tehty ja että ne on tehty oikein. Sitten seuraa tarkastus, että kaikkiin kirjeisiin on vastattu.

Pankin kirjanpito on jaettu tavallaan kolmeen pääryhmään: Kasse-konto, mellemregning (checkregning) ja primanota.- Revision pitää myös ns pääkirja-arkkia, jossa ensin mainitaan kunkin tilin vanha saldo, sitten kunkin tilin viennit kolmen pääryhmän kohdalta erikseen ja sitten uusi saldo. Tämän avulla täsmätään kirjanpidon pääkirja. (Seuraavana päivänä).

Revision on ikäänkuin jaettu pieniin alaosastoihin, joilla on kullakin pankin osasto reviderattavanaan. Revision on suoraan johtokunnan alainen.

Kuukausittain on revisionin päällikön annettava johtokunnalle selitys, jonka tulee sisältää kaikki, millä on merkitystä tulla johtokunnan tietoon. Jos revision havaitsee olennaisempia epäsäännöllisyyksiä, on sen saatettava asia viivytyksettä johtokunnan tietoon. Kuukausittain annettava selvitys esitetään myös bestyrelsenille.

Kuten edellä on mainittu, on revision suoraan johtokunnan alainen, eikä se sen vuoksi voi arvostella johtokunnan tekemiä päätöksiä. Näin ei kuulemani mukaan ole asianlaita Norjassa. Tanskassa on senvuoksi myös kaksi kauppa- ja teollisuusministerin asettamaa valtion hyväksymää tilintarkastajaa, jotka tulevat kuukausittain tarkastamaan, että päivittäinen revideraus toimitetaan asianmukaisesti. Heillä on myös oikeus keskustella johtokunnan kanssa tehtyjen päätöksien johdosta.

Dansk korrespondance.

Lähetit tuovat kaikki pankkiin tulleet kirjeet kirjeenvaihtoon aamuisin klo 8,30, jolloin ne avataan. Johtokunnalle osoitettu posti toimitetaan avaamattomana sihteeristölle. Kaikki muu posti, lukuunottamatta sitä, joka on osoitettu revisionille, avataan ja jaetaan osastoille. Jos kirjeissä on shekkejä, obligatioita, käteistä tai muuta arvokasta, merkitään kirjeet erikoiseen luetteloon, minkä jälkeen ne toimitetaan asianomaisille osastoille. Osastot vahvistavat iltapäivisin määrin vastaanotot ja kirjeenvaihto tekee merkintänsä luetteloihin ja tarkistaa, että kirjeisiin on vastattu. Jos joku kirje on vastaamatta, ilmoitetaan tästä sekä asianomaiselle osastolle, että revisioniin, joka sitten ottaa asian hoitoonsa. Muu posti avataan ja jaetaan osastoille lukuunottamatta haarakonttoreista, yksityispankeilta ym tulleita kirjeitä, joihin kirjeenvaihto vastaa ja joihin kuuluvat siirrot suoritetaan kirjeenvaihdon toimesta.

Käsittely on seuraava:

Ensin markitsee osastopäällikkö kaikki tehtävät siirrot kirjeiden mukaan omalle tarkistuslistalleen. Sitten saa fuldmægtig kirjeet. Hänkin pitää tarkistuslistaa. Jo näissä kirjeissä seuraa shekkejä tms " udfærdeges de fornødne Bilag (Kasse-og Mellemlægningsbilag) og der sørges for Fordelning till de respektive Kasser og Kontorer". Sitten kirjeet menevät assistentille, joka tekee kaikki siirrot kolmena kappaleena (yksi kirjanpidolle, yksi Noterinskontoretille, yksi primanotaa).

Kun vastaukset on kirjoitettu, tehdään merkintä siitä tarkistusluetteloon; kirjeet annetaan osastopäällikölle, joka puolestaan tarkistaa oman luettelonsa mukaan, allekirjoittaa ja toimittaa kirjeet postitukseen.

Kaikki haarakonttoreita koskevat siirrot, joita ei ole tehty kirjeenvaihdossa, ilmoitetaan sille muitten osastojen taholta vastaamista varten.

Päivän lopussa kootaan tullut posti ja lähteneen postin jäljennökset ja lähetetään kirjanpitoon. Sieltä ne menevät edelleen revisioniin, joka oman tarkistuksensa jälkeen palauttaa ne kirjeenvaihtoon mappeihin pantavaksi.

Kirjeenvaihto suorittaa mm.:

- kaikki haarakonttorien puhelinsiirrot,
- vastaanottaa ja lähettää kaikki seteli- ja kovarahalitukset,

- hoitaa arvopostien vakuuttamisen,
- vastaanottaa ja lähettää kaikki obligatiot ja kupongit, jotka haarakonttorit ovat myyneet tai ostaneet,
- vastaanottaa ja toimittaa kaikki laina-asiat, joihin haarakonttorit antavat aihetta.

Kirjeenvaihdossa on:

- Luettelo shekkilähetyksistä haarakonttoreihin.
- Luettelo shekeistä, jotka on lähetetty perittäväksi pankkeihin, joilla ei ole tiliä Nationalbankissa.
- Luettelo kovasta rahasta, joka on lähetetty edellämainituille pankeille ja johon ei heti ole saatu katetta.

Setelilaskijan laskes normaalisti 75.000:- kruunua 10-kruunua seteleissä, (kilo 9,30-16,00 + 4% minimin raskausko). Lokakuussa laskettiin suuria seteleitä 2.552 pussia (n. 500 kpl) ja pieniä seteleitä 8563 pussia (samoin n. 500 kpl).

Kassavarat ovat noin 80-120 miljoonaa kruunua.

Lokakuun neljänä viimeisenä päivänä maksettiin ulos n. 110 miljoonaa kruunua. Vain yhtenä päivänä maksettiin 38 milj. Siis on tullut rahaa paljon tasaisemmin eli n. 15 miljoonaa päivässä.

Pääkasööri kertoo, että hän on jättänyt johtokunnalle ehdotuksen uudeksi pääkassan järjestykseksi. Nythän on tilanne sellainen, että 4-5 miestä hoitaa kassa kassaa. Jos siinä syntyy virheitä, ei voida saada selville, kuka virheen on tehnyt. Uuden systeemin mukaan tulisi perustettavaksi 5 erillistä kassaa, joissa kussakin olisi oma kasööri.

Ehdotuksessaan ehdottaa kasööri vielä lisäksi, että pienetkin setelit tästä lähtien tarkistuslaskettaisiin.

Yli 500:- kruunun erotukset on ilmoitettava johtokunnalle. Pienemmät valotetaan ilman muita kuluja tililtä. Voidaan mainita tässä yhteydessä, että tänä vuoden aikana esiintyneet erotukset ovat yhteensä kr +15:-. Jos esiintyy virhe yli 500:- koetaan soittaa asianomaisena päivänä käyneille pankeille ja yksittäisillä, mutta selville saaminenhan on hyvin epävarmaa.

Hovedkassen.

Pääkassa on jaettu ulosmaksu- ja sisäänmaksukassaan.

Sisäänmaksukassa saa päivittäin suuret määrät seteleitä (maksajina pääasiassa muut pankit ja posti). 500:-, 100:- ja 50:- kruunun setelit lasketaan samana päivänä (ei lajitella). Pienemmät setelit jättävät pankit sinetöityinä pakkoina ja lasketaan ne vasta tilaisuuden tullen, ehkäpä vasta 8-10 päivän kuluttua. Hyvät pakat voidaan antaa takaisin sellaisinaankin samalle pankille, jolta ne on saatu. Sisäänjättöpäivää seuraavana päivänä jätetään setelit ulosmaksukassaan, mistä ne toimitetaan edelleen "laskijakonttoreihin", joita on kolme ja joissa setelit lajitellaan. Suuret setelit lasketaan vielä tarkistukseksi, muttei pienempiä.

Setelinlaskijam laskee normaalisti 75.000:- kruunua 10-kruunun seteleissä. (klo 9,30-16,00 + 45 minuutin ruokatauko). Lokakuussa laskettiin suuria seteleitä 2.552 punttia (a 500 kpl) ja pieniä seteleitä 8563 punttia (samoin a 500 kpl).

Kassavarat ovat noin 80-120 miljoonaa kruunua.

Lokakuun neljänä viimeisenä päivänä maksettiin ulos n 110 miljoonaa kruunua. Vain yhtenä päivänä maksettiin 38 milj. Sisään tulee rahaa paljon tasaisemmin eli n 15 miljoonaa päivässä.

Pääkasööri kertoo, että hän on jättänyt johtokunnalle ehdotuksen uudeksi pääkassan järjestykseksi. Nythän on tilanne sellainen, että 4-5 miestä hoitaa samaa kassaa. Jos siis syntyy virheitä, ei voida saada selville, kuka virheen on tehnyt. Uuden systeemin mukaan tulisi perustettavaksi 5 erillistä kassaa, joissa kussakin olisi oma kasöörensä.

Ehdotuksessaan ehdottaa kasööri vielä lisäksi, että pienetkin setelit tästä lähtien tarkistuslaskettaisiin.

Yli 500:- kruunun erotukset on ilmoitettava johtokunnalle. Pienemmät velotetaan ilman muuta kulujen tililtä. Voidaan mainita tässä yhteydessä, että tämän vuoden aikana esiintyneet erotukset ovat yhteensä kr +15:-. - Jos esiintyy virhe yli 500:- koetetaan soittaa asianomaisena päivänä käyneille pankeille ja yksityisille, mutta selville saaminenhan on hyvin epävarma.

Byttekontoret.

Byttekontoret on rahanvaihtokassa, joka on pääkassan alainen. Rahat säilytetään pusseissa tahi pienemmät määrät puuastioissa. Paperihylsyjä ei ole.

Tullessaan vaihtamaan jättä asiakas luettelon toivomistaan raha-arvoista.

Pankit, säästökassat ja raitiotiet ovat suurimmat asiakkaat. Näille maksetaan yhteissummat heti, kun ovat jättäneet rahapussit sisään. Mahdolliset erotukset suoritetaan myöhemmin, kun ~~lx~~ laskenta on tapahtunut. - Toisille tapahtuu itse maksu, vasta kun laskenta on suoritettu. Näissä tapauksissa saa asianomainen vaihtaja ja numeroidun lipukkeen, minkä hän palauttaa saadessaan maksun.

Byttekontoret käyttää rahanlaskentakoneita. Ne ovat vanhempa mallia.

Päivän lopussa ilmoittaa Byttekontoret pääkassalle, kuinka paljon sillä on kovaa rahaa ja seteleitä. Pääkassa puolestaan ilmoittaa byttekontoretille, kuinka suuri sen osuus on kassakontosta.

toimistojen lipputilitykset, rahti- ja huolintamaksut (ei Sveitsi).
Kutakin maksua tulee kuitenkin seurata maksajan täyttämä ja allekirjoittama sisäänmaksuilmotus. Ja, kun ei ole kysymys tavararakuusta, myöskin "erklarung paa tre og love" koskien maksun tarkoitusta.

Kaikki sisäänmaksut tapahtuvat yksityispankkien kautta. Maailmanpankin ei itse ole maksuja vastaan yksityisiltä asiakkailta. Pankkien tulee samana tai viimeistään seuraavana päivänä toimittaa vastaanottamansa maksut Clearingkontoretille. Lähetysten tulee sisältää:

- pankin vastaanottama sisäänmaksuilmotus maksajan täyttämä ja allekirjoittamana,
- "erklarung paa tre og love" koskien maksun tarkoitusta, kun ei ole kysymys tavararakuusta,
- yhteenveto sisäänmaksuista (kassabilag),
- valsiiksi täytetty kuittilomake yhteissummalle.

Maksut tapahtuvat aina ensikillä pankkien taholta.

Shakti hyvitetään sellaisinaan clearingosastuksen tilille. -- Sisäänmaksut kirjataan erikoiseen kirjaan (kassablogg), missä ne eritellään mittain eräkkeisiin. Provisioilla ja kuluilla on omat sarakeensa. Sitten kirjoitetaan maksunääräykset neljänä kappaleena. Yksi sarake asianomaiselle yksityispankille, kaksi lähetetään ulkosalle ja yksi jäs clearingkontoretiin.

Clearingkontoret.

Nykyään on enää jäljellä rippeet siitä suuresta osastosta, joka Clearingkontoret oli vielä viisi vuotta sitten halliten kokonaista rakennusta. Suurimpana syynä tähän muutokseen on Tanskan-Saksan clearingin tyrehtyminen. Nytemmin on myös huomattavassa yhä suurempaa pyrkimystä vapaampiin maksusopimuksiin.

Tanskalla on vielä clearingsopimukset seuraavien maiden kanssa: Suomi, Sveitsi, Espanja, Neuvostoliitto, Italia (ei tavara), Jugoslavia ja Bulgaria. Näistä ovat Suomen ja Sveitsin clearingin vilkkaimpia. Clearingluontoisia sopimuksi on tehty (kaikki maksut määrätyn tilin kautta) seuraavien kanssa: Puola, Unkari, Itävalta, Saksan amerikk.-engl. vyöhyke, Saksan ransk. vyöhyke, Brasilia ja Uruguay. Koska nämä sopimukset kulkevat kuitenkin maksusopimusten nimellä, hoidetaan ne valutafagetissa.

Yksityispankin on valtuutettu nelko suuressa määrin hyväksymään clearinganomuksia. Esimerkkeinä voidaan mainita mm: ilmoitusmaksut, lestitilausmaksut, vieraskieliset kirjat, nuotit, jäsenmaksut, patenttimaksut, provisiot (transitkaupassa kork. 5 %), matkatoimistojen lipputilitykset, rahti- ja huolintamaksut (ei Sveitsi). Kutakin maksua tulee kuitenkin seurata maksajan täyttämä ja allekirjoittama sisäänmaksuilmoitus. Ja, kun ei ole kysymys tavaramaksusta, myöskin "erklæring paa tro og love" koskien maksun tarkoitusta.

Kaikki sisäänmaksut tapshtuvat yksityispankkien kautta. Nationalbanken ei itse ota maksuja vastaan yksityisiltä asiakkailta. Pankkien tulee samana tai viimeistään seuraavana päivänä toimittaa vastaanottamansa maksut Clearingkontoretille. Lähetysten tulee sisältää:

- pankin vastaanottama sisäänmaksuilmoitus maksajan täyttämänä ja allekirjoittamana,
- "erklæring paa tro og love" koskien maksun tarkoitusta, kun ei ole kysymys tavaramakwusta,
- yhteenveto sisäänmaksuista (kassebilag),
- valmiiksi täytetty kuittilomake yhteissummalle.

Maksut tapahtuvat aina shekillä pankkien taholta.

Shekit hyvitetään sellaisinaan clearingsisäänmaksujen tilille. -- Sisäänmaksut kirjataan erikoiseen kirjaan (kassekladd), missä ne eritellään maittain sarakkeisiin. Provisioilla ja kuluilla on omat sarakkeensa. Sitten kitjoitetaan maksumääräykset neljänä kappaleena. Yksi menee asianomaiselle yksityispankille, kaksi lähetetään ulkomaille ja yksi jää clearingkontoretiin.

Maksujen koonti tapahtuu päivittäin klo 13,00 alkaen. Silloin kootaan yhteen kaikki edellisenä iltapäivänä ja samana aamupäivänä saapuneet, nakutetaan ja verrataan kassekladden kanssa. Mikäli iltapäivällä tulee sähkömääräyksiä, lähetetään sähköet, mutta kirjanpitoviennit tapahtuvat vasta seuraavana päivänä.

Päivittäin tehdään sitten kirjanpitoilmoitus (bogholderibilag) jonka perusteella hyvitykset tapahtuvat eri maitten clearingtileille. Siis:

Debet: sisäänmaksujen tili

Kredit: eri clearingtilit + provisioiden ja kulujen tilit.

Sisäänmaksujen vastaanottajat saavat kustakin vastaanottamastaan maksusta kr 2:--. Hyvitys tapahtuu neljännesvuosittain senjälkeen, kun pankit ovat lähettäneet omat laskelmansa ja Nationalbanken on sen tarkastanut.

Sisäänmaksuprovisio on 1 % (minimi -:50) Maksuista alle 5:-- ei peritä provisiota. Jos selvitysvaluuttana on kolmannen maan valuutta, ei provisiota peritä ylläesitetyllä tavalla, vaan on käytännössä kaksi eri kurssia: sisäänmaksukurssi ja clearingkurssi (Bulgaria sfr:ssa, kurssit 111;27-111:67)

Kaikki ulosmaksut suoritetaan shekeillä. Jos shekin määrä on yli kr 2.000:-- , viivataan se. Shekit lähetetään tavallisissa kirjeissä. Kun kaikki on valmiiksi kirjoitettu, kootaan materiaali maittain, täsmäytetään ja tehdään vastaavat tilisiirrot:

Debet: Tanskan³Suomen clearingtili

Kredit: Clearingkontoretin shekitili

{ Konto for uafregneide overforsel (esim jos epä-
on mahdollisuus { tarkka osoite)
{ Administrationsgebyr (Udb)

Ulosmaksuprovisio on 1 %.

Arkistointi.

Sisäänmaksuilmoitukset toiminimienmukaisessa aakkosjärjestyksessä yksityispankeittain. (Kullakin pankilla siis oma mappinsa). Maksumääräysjäljennökset maittain aakkosjärjestyksessä.

Maksujen suorittamiseen käytetyt kappaleet maittain aakkosjärjestyksessä vastaanottajan mukaan. Shekkijäljennökset aakkosjärjestyksessä vastaanottajan mukaan.

Valutafaget.

Osasto käsittää:

- 1) växler og checks paa utlandet.
- 2) fremmed mønt og guld.
- 3) Korrespondenter i udlandet.
- 4) incasso (veksler og dokumenter).
- 5) rembursser.

Kun tanskalaiselta maasta lähitessään Löydetään valuuttaa yli sallitun määrän, ottaa tulli liiat rahat haltuunsa ja lähettää vieraan valuutan Nationalbankiin. Täällä säilytetään rahat kassassa. Ellei asianomainen hae vasta-arvoa jonkun ajan kuluessa, tilitetään se postisiirron kautta. Jos asianomaista ei löydetä ja raha palautuu, siirretään se erikoiselle tilille. Yleensä ei tutkita, mistä matkustaja on vieraan valuutan saanut haltuunsa.

Kun ulkolaisella on tullissa mukanaan liikaa valuuttaa, jota hän ei ~~ei~~ senvuoksi saa ottaa mukaansa maasta poistuessaan, on hänen jätettävä liikamäärä tullille kuittia vastaan. Periminen kotimaasta käsin tapahtuu parhaiten perittävänä, jonkun tanskalaisen pankin kautta, jolle kuitti lähetetään allekirjoitettuna ja joka perii rahat tullilta.

Jos matkustajalla on liikaa tanskalaista valuuttaa maahan tullessaan, otetaan se pois ja sitten tutkitaan, millä tavalla asianomainen on sen saanut. Voi näet olla kyseessä tapaus, että matkustaja on ostanut tanskan kruunuja Sveitsissä, jossa niitä on mahdollisuus saada 100:- Sfr:lla 40:-. Jos tällainen tapaus tulee ilmi, suoritetaan asianomaiselle takaisin kruunuissa vain se määrä, mikä virallisen kurssin mukaan vastaa mainittua Sfr-määrää.

"Remburssiosastolla" on Suomi suurin asiakas. Enin osa remburseista on vientiremburseja, sillä tuontiremburseja avataan vain ministeriöiden ja pankkien lukuun. Kaikkiaan oli avoimia remburseja tällä hetkellä 146!! (31/10 oli saldo vientiremburssien kohdalla 2,7 milj.kr. - tuontiremburssien vastaavasti 2,1 milj.kruunua.).

Clearingkontoreille, Kapitalkontoreille tai Rejsevalutalle.

Ved enhver køb og salg af fremmed valuta skal de kontoførende valutahandlere till Nationalbanken svare en omsætningsavgift efetr nedannævnde satser. Denne avgift skal insendes til Nationalbanken efetr udgangen af hver maaned.

	Køberkursen over for publikum er sælgerkursen med fradrag af	Nationalbankens afregningskurs for kontoførende valutahandlere ved køb og salg med fradrag af	Omsætnings- afgift til National- banken er
1 pund sterling	2 øre	1 øre	$\frac{1}{2}$ øre
1 dollar	2 "	1 "	$\frac{1}{2}$ "
100 fr francs	$1\frac{1}{2}$ "	$\frac{3}{4}$ "	$\frac{3}{8}$ "
100 b "	6 "	3 "	$1\frac{1}{2}$ "
100 s "	40 "	20 "	10 "
100 gylden	100 "	50 "	25 "
100 sv kr	40 "	20 "	10 "
100 n kr	40 "	20 "	10 "
100 isl kr	40 "	20 "	10 "
100 kcs	10 "	5 "	$2\frac{1}{2}$ "
100 escudos	20 "	10 "	5 "
Andre valutaer	-	-	1 %

(MM syyskuussa maksoi Landmandsbanken n. kr 100.000:-)

Marshalapu.

Nationalbanken saa neljännesvuosittain E.C.A.:lta (Economic Cooperation Administration) määräsunnan tavaraostoja varten. (Tarkoituksena jälleenrakennus). Osa tulee lahjana ja osa velkana. Jako tämän vuoden aikana:

2:s neljännes	10 milj. lahjana	10 milj. lainana
3:s - " -	22,5 " "	7,5 " "
4:s - " -	27,5 " "	7,5 " "

Bevillingavdelning.

Käsitlee kaikki valuutta-~~anomukset~~anomukset, jotka eivät kuulu Clearingkontoretille, Kapitalkontoretille tai Rejsevalutalle.

Interbanklanet.

Elokuussa sai Nationalbanken 40 milj. \$:n lainan jälleenrakennuspankilta. Tavarasto on jaettu kahteentoista eri ryhmään: 1) Maatalouskoneet,

- 2) tekstiilikoneet,
- 3) turbiinit etc,
- 4) kuorma-autot,
- 5) instrumentit ym sair.tarv.,
- 6) däck og slanger,
- 7) rauta- ja teräsraaka-aineita,
- 8) laivanrakennukseen tarv. raaka-aineita,
- 9) tekstiilitavaroita,
- 10) kemikaliota,
- 11) metalleja ja
- 12) radar.

Korke on $3\frac{1}{4}$ % + prov. Takaisinmaksu 25 vuodessa. Koko laina olisi ollut käytettävä 31/12 1948 mennessä, mutta on se saatu pidennetyksi 31/3 1949 saakka.

Lainasta oli 31/10-48 mennessä käytetty 28,2 milj.

Kaikki siirrot tapahtuvat ns päiväseteleillä (dagssedlar). Niihin merkitään niin velotukset kuin hyvitykset ja saat-
taa siirtoja olla samassa päiväsetelissä kolme neljä. Ks myös merkintöjä Hovedbogholderietin kohdalla.

Berlingske Aftenavis 1/2-48.

Nationalbanken vil have Marshall-Hjælpens Dollars betalt paa Statens Gæld

Foreslaar, at Regeringen søger Overenskomsten med Amerikanerne ændret

Den Henvendelse, Nationalbanken har rettet til Regeringen Forbindelse med de Forhandlinger, der har været ført om Bankers og Sparekassers Kassereserver, indeholder en alvorlig Hensigt til Regering og Rigsdag om at søge Overenskomsten med U.S.A. om Marshall-Hjælpen ændret paa et afgørende Punkt.

Medens de Beløb, Marshall-Varerne indbringer, ifølge Overenskomsten skal indsættes paa en særlig Konto i Nationalbanken, hvorefter der kun kan disponeres over dem efter nærmere Forhandling med Amerikanerne, foreslaar Nationalbanken nu, at det danske Provenu af Betalingerne afskrives paa Statens Reguleringskonto i Nationalbanken.

Nationalbanken begrundet sin Hensigt med, at det er af Hensyn til Marshall-Hjælpens Finansiering, at der skal stilles nye Kreditmidler til Raadighed. Den naturlige Konsekvens heraf maa derfor efter Bankens Mening være, at det Beløb, der fremkommer gennem Salg af Marshall-Dollars, anvendes til Sanering af Pengevæsenet, da man ellers modarbejder Saneringen.

En saadan Beslutning skal tiltrædes af De forenede Stater, men Nationalbanken mener, at hvis den tages af Regering og Rigsdag, vilde amerikanske Myndigheder uden Tvivl tiltræde Beslutningen som et nødvendigt Led i den fortsatte Penge-sanering i Danmark.

Langsommere end ventet

Nationalbanken giver videre Udtryk om, at det synes at gaa væsentligt langsommere med Marshall-Hjælpen end forudset. Fra 1. April og indtil nu er der til Nationalbanken indbetalt ca. 120 Mill. Kr., og selv om dette Beløb naturligvis vil stige og skal rige gennem vor Udnyttelse af Marshall-Hjælpen i det kommende Aar, synes det dog efter Bankens Mening at være meget op-

timistisk at regne med, at der skal blive Brug for 1200 Mill. Kr. i den kommende Periode, saaledes som der regnes med.

Nationalbanken er nemlig bange for, at den Omstændighed, at den lempede Lov, som Handelsministeren i Gaar stillede Forslag om, kun skal gælde for et halvt Aar, vil betyde, at Loven helt bortfalder med Udgangen af Juni 1949. Herved stilles der yderligere 400 Mill. Kr. til Raadighed for Pengeinstitutterne. Det betyder, at der i indeværende Aar stilles 400 Mill. Kr. og i det nye Aar 800 Mill. Kr. til Raadighed. En saadan meget betydelig Udvidelse af Kreditmulighederne kan der efter Nationalbankens Opfattelse ikke tænkes at være Brug for, og hvis Pengene stilles til Raadighed for Pengeinstitutterne uden Nødvendighed for at financiere Pengebehovet, vil det betyde nye Inflations-Tendenser.

D-n.

Statens reguleringskonto.

Vapautumisen jälkeen yhdistettiin kaikki saksalaisten tilit "statens reguleringskontolle". Yhteensä kertyi tälle tilille velkaa 7,7 miljardia kruunua. Alempana mainitun erittelyn mukaan on tilille maksettu 2.450.000.000:-, joten jäljellä on kruunua 5.132.000.000:-.

Tilin saldo on merkitty Nationalbankenin saatavaksi valtiolta.

"Lyhennykset":

Takaisinmaksuja ja sakkomaksuja (verolaki)	200 milj.
Välillisiä veroja (määrä %)	330 "
Sotakonjuktuuriveroa	275 "
Konfiskationbelopp fr danskar	25 "
- " - " tyskar	40 "
Engangsskatt (omaisuusvero)	900 "
Interbanlainasta saatua voittoa	120 "
Lyhyitä valtionlainoja	500 "
Setelinvaihto	60 "
Nationallån	200

Yht. 2.450 milj.

Nationalbanken ehdottaa nyt, että Marshalavun kautta kertyville tuloilla valtio lyhentäisi reguleringskontolla olevaa velkaansa. Katso tarkemmin sanomalehtileikettä.

Et europæisk Clearingsystem.

Den 16. Oktober 1948 var en Mærkedag for den europæiske økonomiske Samarbejdsorganisation: O. E. E. C. Organisationens Raad, i hvilket Danmark var repræsenteret af Udenrigsminister *Gustav Rasmussen*, var samlet i det Rothschildske Palæ Chateau de la Muette, som O. E. E. C. har overtaget, og Formanden, Belgiens Konsejlspræsident *Spaak* overrakte De forenede Staters Ambassadør, *A. Harriman*, det første Aarsprogram, indeholdende O. E. E. C.'s Forslag til Fordeling af Marshall-Hjælpen for Tiden 1/7-1948—1/7-1949 samt en Redegørelse for de europæiske Landes Behov for de Varer, som ønskes finansieret gennem Marshall-Hjælpen. Forud for dette Aarsprogram's endelige Redaktion er gaaet langvarige og vanskelige Forhandlinger mellem de deltagende europæiske Lande, og det maa noteres som en Sejr for den europæiske Samarbejdstanke, at O. E. E. C. klarede den Belastning, som Marshall-Hjælpens Fordeling maatte blive.

Samme Dag skete en anden betydningsfuld Begivenhed, idet de deltagende Landes Repræsentanter underskrev en Overenskomst, der fra 1. Oktober d. A. indfører et europæisk Clearingsystem. Hensigten med Indførelsen af dette System er at skabe Mulighed for en øget Samhandel mellem de europæiske Lande for at gøre det muligt at udligne Saldi, som opstaar ved Samhandelen mellem Landene to og to, overfor andre Lande. Hvis Danmark eksempelvis faar en Debetsaldo i Forhold til Belgien og en Kreditsaldo i Forhold til England, vil vi ved Overførselen af en Del af vort Tilgodehavende paa England til Betaling af vort Deficit paa Belgien blive sat i Stand til at fortsætte vor Import fra Belgien, medens vi under det hidtil herskende System — hvor den europæiske Samhandel var organiseret paa Basis af bilaterale Handels- og Betalingsaftaler — var tvunget til at skabe Ligevægt mellem Indtægter og Udgifter overfor hvert enkelt Land.

Det nye Clearingsystem vil blive administreret af Den internationale Bank i Basel, som vil oprette Konti for samtlige deltagende Lande og hver Maaned udligne de Saldi, som opstaar Landene imellem, og som over en længere Periode faktisk vil kunne udlignes under den givne Forudsætning, at samtlige deltagende Lande opretholder Balance i deres totale Betalingsmellemværende med de deltagende Lande taget under eet.

Ved den maanedlige Udligning holdes visse Beløb dog udenfor, eksempelvis Centralbankernes normale Reserver i udenlandsk Valuta til Opretholdelse af deres sædvanlige Bankforretninger og Reserver, som ikke hidrører fra den løbende Vareomsætning, og som er frit omsættelige i Guld eller Dollars. Endvidere er det fastsat, at automatisk Udligning kun finder Sted, naar der bliver Tale om at nedbringe en eller flere Debetsaldi overfor en tilsvarende Reduktion af en eller flere Kreditsaldi. Hvis der derimod bliver Tale om at forøge en Saldo eller skabe en ny Saldo ved Kompensation, kræves det implicerede Lands Indforstaaelse hermed.

I det nyoprettede Clearingsystem indarbejdes end-

videre de saakaldte »Drawing rights«, Beløb, som Lande, der kommer i Kreditorposition, skal yde andre Lande, som kommer i Debitorposition ved Samhandelen mellem dem i Løbet af Aaret 1/7-1948—1/7-1949. Disse »Drawing rights«, som er fastsat i Beløb i det første Aarsprogram, og hvis Ydelse er en Forudsætning for den direkte Marshall-Hjælp, som de paagældende Lande modtager ifølge Aarsprogrammet, beløber sig for Danmarks Vedkommende til 11,9 Mill. Dollars, som vi skal have fra Belgien, Frankrig, Bizonen, den franske Zone i Tyskland og Tyrkiet, og 5,1 Mill. Dollars, som vi skal yde Grækenland, Østrig og Sverige.

Det nye europæiske Clearingsystem maa hilses med Glæde som et Skridt paa Vejen henimod en Lettelse af Samhandelen mellem de europæiske Lande. I Princippet vil alle kunne slutte sig til den bagved liggende Tanke, som er indlysende rigtig. Hvorledes Systemet i sin konkrete Udformning vil komme til at fungere i Praksis, er det vanskeligt paa Forhaand at bedømme. At Systemet vil gribe ind i det bestaaende System af bilaterale Aftaler er klart. Dette var netop Hensigten med Indførelsen af Systemet. Det er imidlertid tænkeligt, at det nye Clearingsystem kan komme til at paavirke de enkelte Landes Import- og Eksportpolitik, saaledes at disse overfor visse Lande finder det ønskeligt at begrænse deres Import eller Eksport af Frygt for Konsekvenserne af den Udligning af Saldi, som finder Sted i Forbindelse med Clearingsystemet. Man maa imidlertid haabe, at det nye System vil faa Succes i Praksis, og at de deltagende europæiske Lande alle vil arbejde med herpaa i den rette Aand.

Laane- og Discontofaget.Laanefaget.

- Tehtävä käsittää: 1) lainat obligatioita vastaan,
 2) lainat osakkeita vastaan,
 3) lainat valtion takuuta vastaan (kalkki).

- 1) ^{a/} Linana voidaan myöntää 85 % obligatioiden pörssin noteeraamasta ostokurssista. Korko 4 %. Tällä hetkellä lainoja 65 kpl yhteismäärältään n Tkr 490.000:-
- 2) Lainana voidaan myöntää 50 % osakkeiden nimellisarvosta. Korko on $4\frac{1}{2}$ %. Vain määrätyt osakkeet kelpaavat vakuudeksi.
- 3) Nämä lainat ovat ns maatalouslainoja. Lainaa anotaan maatalousministeriöltä ja esiintyy anojana maanviljelijäin paikallinen ryhmittymä. Ministeriö antaa ottaa maakokeen, jotta saataisiin selville todellinen kalkintarve. Täten määrätään lainantarpeen suuruus jaettuna kukin viljelijän kohdalle. Korko on 4 %. Lainana on maksettava takaisin 12 vuodessa.

Osasto voi myöntää lainoja aina n Tkr 100.000:- saakka. Suurempiin hankitaan johtokunnan suostumus. Haarakontorin johtaja voi myöntää aina Tkr 50.000:- saakka.

Discontofaget.

Jotta joku voisi saada vekseliluottoa Nationalbankista, tulee hänen esittää tili-asemansa valtion hyväksymän tilintarkastajan vahvistamana. Tämän ja muiden asianhaarojen perusteella antaa osasto lausuntonsa ja johtokunta ratkaisee asian in casu.

Korkeus on $3\frac{1}{2}$ %. Tällä hetkellä on n 100 vekseliä yhteismäärältään n 1,3 miljoonaa kruunua. Pisin aika 3 kuukautta. Vekseliä ei uusita. Niiden katsotaan näet yleensä olevan tavaravekseleitä.

Yhteensä 105.228.025:-

Fondskontoret.

Osaston tehtävänä on obligatioiden osto ja myynti toisaalta omaan ja toisaalta vieraaseen lukuun. Ostot ja myynnit suorittaa osaston johtaja johtokunnalta saamiensa ohjeiden mukaan.

Kaupat pörssissä tehdään välittäjien kautta (vekseller), koska pankit eivät pääse pörssin jäseniksi. Tämä sääntö on olemassa siksi, että välittäjien ammattikunta päinvastaisessa tapauksessa muuten nopeasti häviäisi. Jäseneksi pääsemiseen vaaditaan mm kolmen vuoden kokemus välittäjä-tai pankkialalla. Ennen oli myös vaatimuksena, että kunkin piti tallettaa 25.000:- kruunun edestä helposti rahaksi muutettavia arvopapereita vakuudeksi niiden velvollisuuksien täyttämistä, joihin jäsenyys velvoittaa. Nyttemmin riittää vakuusvakuutus vastaavalle summalle.

Nationalbanken vaihtaa joka viikko välittäjää, jotta pankkiot pankin kohdalla jakautuisivat välittäjille tasaisesti. Välittäjien pankkio on $\frac{1}{2}$ %. Jokaisella välittäjällä on tili Nationalbankissa.

Myös pörssin ulkopuolella päätetään kauppoja. Nämä tapahtuvat kursseihin, joista aina sovitaan in casu.

Nationalbankin toiminnan tarkoituksena on tukea kurssreja.

Pankin obligatio- ja osakevarasto 31/10-48.

Danske statsobligationer	dkr	30.355.590:-		
	\$	96.000:-		
	rkr	899.000:-		
	sfr	1.626.120:-	/ostohinta	dkr 26.090.372:-
Danske Kreditför.obligat.	dkr	75.944.370:-		
	\$	324.500:-		
	£	230.500:-		
	sfr	31.700:-		
	rkr	633.000:-		
	hfl	16.000:-	/	- " - " 77.810.608:-
Muita obligatioita	dkr	7.000:-	/	- " - " 5.225:-
Osakkeita	"	3.300.554:-	/	- " - " 1.321.820:-

Yhteensä 105.228.025:-

-----Itse pörssirakennus on Christian 4:n ajalta. Alkuaan se oli tavarapörssi (Ost-indiska kompaniet).--Pörssimenettely tapahtuu huutokauppamenettelynä. Pankkien edustajat antavat käsimerkein ohjeita välittäjilleen, jotka sitten toimivat saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Kurssit obligatiomarkkinoilla ovat viimeaikoina olleet laske-
massa ja on Nationalbanken sentähden ryhtynyt "tuentaostoihin". Syy-
nä kurssien kehitykseen on valtion 15/9 1948 ottama obligatiolaina.
Pankit joutuivat myymään arvopapereitaan saadakseen kassavaroja.
Lainasta merkittiin vain vajaat puolet, joten pankit joutuivat ot-
tamaan loput. Tuentaostojen takia on Nationalbankin obligatiosalk-
kasvanut huomattavasti.

10/9	78 milj.	
30/9	96 "	
15/10	105 "	
13/11	114 "	(sisälstää Nationalbankin osuu- den edellämainitusta lainasta eli 10 milj.)

Beholdningavärdningen medräknat tillräkningen och kassa halvia.
Ensimmäisessä ovat yksityisten talletukset, toisessa pankin oma
"obligatio- ja osakassaku", kolmannessa eläkekassan paperit ja
kolmein saa mennä kaksi tai useampia yhdessä. - Yksityisten
arvopaperit säilytetään siten, että paperit ja kupongit ovat
erillään. Paperit ovat talletusnummarien mukaisessa järjestyk-
sessä, kupongit toisen paperien mukaisessa järjestyksessä. Tämä
helpottaa suuresti kuponkien leikkausta. Pankin omat arvopaperit
ovat arvotensa kuponkineen paperin mukaisessa järjestyksessä,
koska myynti voi tulla kysessänsä koska tahansa.

Talletukset voidaan jakaa seuraavasti:

A. Pankin oma obligatio- ja osakassasta Ostettu pörssiässä tai sen ulkop.	105.000.000:-
B. Pankin eläkekassa	35.000.000:-
C. Pankin vakuustalletukset (lainat-intrede)	7.000.000:-
D. Yksityisten talletukset (2300 kpl)	121.000.000:-
	<u>Yht. kr 328.000.000:-</u>

On ollut keskustelua siitä, että pankki lopettaisi kassa-
naan yksityisten talletukset, lukuunottamatta niitä, jotka sa-
lain mukaan on velvollinen. (sen ulkopuolisten vakuutuslaitosten tal-
lastuvelvollisuus ja riittävässä tapauksessa yksityisten henkilöiden
talletusvelvollisuus).

Pankin palkkio yksityisiltä on $\frac{1}{2}$ % vuorokauden - 30. Päät-
täinen tulo on n. kr 30.000:-. Molempien osastojen keskimääräinen
palkkiossa menes vuorokauden n. kr 200.000:-.

Depositofiguureilla on kaksi kategoriaa (2) kassakassa

Beholdningsavdelning-Depositofaget.

Vielä vuoden 1948 alussa oli olemassa vain depositofaget. Valtion tilintarkastajat kiinnittivät kuitenkin huomiota siihen, ettei varmuusnäkökohtia oltu otettu tarpeeksi huomioon. Helmi-kuussa jaettiin osasto sentakia kahtia: beholdningsavdelningiin ja depositofagetiin. Periaatteena on, ettei beholdningsavdelningilla ole toimistopalvelua. Ainoan poikkeuksen tekevät pankin pörssissä ostamat arvopaperit. Pankin käyttämä välittäjä tuo ne suoraan beholdningsavdelningille. Kaikki muut paperit tulevat depositofagetin, disconto-og laanefagetin tai noteringskontorettin kautta.

Beholdningavdelningin muodostavat toimisto ja kolme holvia. Ensimmäisessä ovat yksityisten talletukset, toisessa pankin oma "obligatio-ja osakesalkku", kolmannessa eläkekassan paperit ym. Holveihin saa mennä kaksi tahi useampia yhdessä.- Yksityisten arvopaperit säilytetään siten, että paperit ja kupongit ovat erillään. Paperit ovat talletusnumeroiden mukaisessa järjestyksessä, kupongit taas paperien mukaisessa järjestyksessä. Tämä helpottaa suuresti kuponkien leikkausta. Pankin omat arvopaperit ovat sensijaan kuponkeineen paperin mukaisessa järjestyksessä, koska myynti voi tulla kyseeseen koska tahansa.

Talletukset voidaan jakaa seuraavasti:

A. Pankin oma obligatio-ja osakevarasto	
Ostettu pörssissä tai sen ulkop.	105.000.000:-
B. Pankin eläkekassa	35.000.000:-
C. Pankin vakuustalletukset	
(lainat-intrade)	7.000.000:-
D. Yksityisten talletukset (2300 kpl)	<u>173.000.000:-</u>

Yht. kr 320.000.000:-

=====

On ollut keskustelua siitä, että pankki lopettaisi kokonaan yksityisten talletukset, lukuunottamatta niitä, joihin se lain mukaan on velvollinen. (mm ulkomaisten vakuutusyhtiöiden talletusvelvollisuus ja riitaisissa tapauksissa yksityisen henkilön talletusvelvollisuus).

Pankin palkkio yksityisiltä on $\frac{1}{2}$ %. Minimi -:50. Vuositainen tulo on n kr 80.000:-. Molempien osastojen henkilöidensä palkkaukseen menee vuosittain n. kr 220.000:-.

Depositofagertilla on uusi korttisysteemi (Ks kaavakemappi)

Rejsevaluta.Liikematkat.

Yksityispankit ovat oikeutettuja myöntämään ja myymään valuut-
kaikkiin maihin. Ohjeeksi on annettu seuraava taulukko:

	kork.	mk	4.000:-	vrk	kohden-	kät.	enint.	
Suomi	"	kr	50:-	"	"	"	"	99:-
Ruotsi	"	"	50:-	"	"	"	"	50:-
Norja	"	"	150:-	"	"	"	"	-
Islanti	"	fr	1.000:-	"	"	"	"	500:-
Belgia	"	hf	30:-	"	"	"	"	50:-
Hollanti	"	fr	4.000:-	"	"	"	"	4.000:-
Ranska	"	fr	50:-	"	"	"	"	50:-
Sveitsi	"	£	5:-	"	"	"	"	5:-
Englanti	"	pts	350:-	"	"	"	"	-
Espanja	"	esc	400:-	"	"	"	"	-
Portugali	"	lit	5.000:-	"	"	"	"	-
Italia	"	kcs	1.000:-	"	"	"	"	500:-
Tsekkosl.	"	\$	12:50	"	"	"	"	kaiken
Puola	"	"	20:-	"	"	"	"	50:-
USA	"	"	20:-	"	"	"	"	50:-
Argentiina	"	"	20:-	"	"	"	"	50:-
Brasilia	"	"	20:-	"	"	"	"	50:-

Kun asianomaisen passiin on tehty merkintä siitä, että hänelle on myyty valuuttaa, on matkatoimisto oikeutettu myymään tarvittavat matkaliput.

Anoessaan täyttää asiakas anomuskaavakkeen, jotka yksityispankit kuukausittain toimittavat Nationalbankiin. Täällä "lätt kontroll"

Turistimatkat.

Kerran vuodessa on jokaisella tanskalaisella oikeus tehdä turistimatka joko Norjaan tai Englantiin ja saada matkaansa varten valuuttaa nkr 325:- tai £ 25:-. Valuutan on yksityispankki oikeutettu hyväksymään ja myymään. Suunnitteilla on samanlainen järjestely mm Hollannin kanssa. Ruosiakin on ajateltu, mutta sitä on ollut vaikeampi järjestää.

Muut matkat.

Muita matkoja koskevat matkavaluutta-anomukset on jätettävä yksityispankkiin edelleentoimittamista varten Nationalbankille ratkaisua varten. Anomus palaa samaa tietä ja jos se on hyväksytty, myy yksityispankki valuutan. Nationalbankista sitä ei voi ostaa.

Elokuussa 1948 myytiin matkavaluuttaa muihin tarkoituksiin kuin liike- ja turistimatkoihin:

mk	800.000:-	rkr	320.000:-
nkr	100.000:-	sfr	75.000:-
rfr	6.600.000:-	bfr	650.000:-
£	10.000:-		

Elokuussa 1948 myytiin matkavaluuttaa:

Ruotsi	rkr	1.850.000:-	josta matkalippuhin	1.067.000:-
Suomi	tkr	32.635:-	"	5.898:-
Norja	nkr	2.650.000:-	"	511.000:-
Belgia	bfr	5.080.000:-	"	2.350.000:-
Englanti	£	118.736:-	"	21.605:-
Ranska	rfr	16.200.000:-	"	1.700.000:-
Sveitsi	tkr	232.700:-	"	106.623:-
USA	\$	121.318:-	"	27.970:-

Matkustajien huomioon.

Suomesta, Ruotsista ja Norjasta Tanskaan matkustavat saavat maahan tullessaan tuodan mukanaan 25 kruunua. Kaikista muista maista tulevat sensijaan 100 kruunua. (Kaiken on oltava 10-tai 5 kruunun seteleinä tai kovana rahana).--- Tanskan kansalaiset sensijaan kaikista maista vain saman määrän eli 25 kruunua. --- Yli kyseisten määrien saa tuoda, mitä laivalla tai lautalla on vaihtanut Tanskan kruunuiksi. Saatu tosite on esitettävä tullille.-- Käteisen vieraan valuutan tuonti on vapaata.

Suomeen, Norjaan ja Ruotsiin matkustavat ulkolaiset saavat viedä mukanaan 25 kruunua, muihin maihin matkustavat 100 kruunua. (Samat arvot kuin edellä).---- Tanskan kansalaiset kaikkiin maihin 25 kruunua.----Käteistä ulkomaista valuuttaa saa viedä mukanaan, mikäli asianomaisella on Nationalbankin lupa tai hänellä on maahan-tullessa tullin antama tosite valuutan maahantuomisesta.

Työmäärä.

Matkavaluutassa on tätänykyä 27 henkeä. Kesäkuussa käsiteltiin kaikkiaan 12864 anomusta, elokuussa 7.653 ja marraskuussa 3532. Suuri anomusten vähennys johtuu lähinnä siitä, että liikematkat syksyllä "vapautettiin".

Eräitä määräyksiä yksityismatkoista Ruotsiin.

Lähimpien sukulaisten tapaamiseen myönnetään Etelä-Ruotsiin 25:- ja pitemmälle 50:- kruunua. Ynnä matkaliput. Kuitenkin vain noin 3 kertaa vuodessa. --- Häitä varten morsiamelle tai sulhaselle 100:-, lähimmille sukulaisille 50:-.----Käynteihin ystävien luona myönnetään vain, jos on kyseessä joku suurempi juhlatilaisuus.----Käynteihin Ruotsissa olevien tanskalaisten luona vasta, kun asianomainen on ollut Ruotsissa n 1½ vuotta.-----Urheilumatka-anomusten on kaikkien tultava urheilun pääjärjestöjen kautta. Jne; on tahdottu laatia mahdollisimman tarkat ohjeet, joiden mukaan anomukset käsitellään, jotta ratkaisut olisivat yhdenmukaisia.

Tilasto Tanskassa käyneistä turisteista.

Heinäkuu 1948 (heinäkuu 1947)

Turistin kotimaa	Lukumäärä	Olesk.päiviä	Lukumäärä	Olesk.päiviä
Englanti	2285	17708	3442	25922
Norja	8734	59447	6934	54700
Ruotsi	17787	72342	12327	55949
Islanti	255	2368	993	1915
Suomi	481	4604	296	2637
Hollanti	1798	10940	825	7662
Belgia	523	1980	274	1843
Ranska	1213	5275	671	3984
Sveitsi	744	3855	419	2390
Tsekkosl.	48	285	176	1786
Muu Eur.	914	11392	611	6944
Kanada	69	498	98	1238
USA	2270	14055	2847	18327
Muu Am.	103	399	60	636
Af.Aa.Aus.	187	1173	146	1059
Yht.	37411	206321	29319	186992

Vastaavat luvut elokuussa 1948 olivat:

Turistien lukumäärä 34336

Olesk.päivien luku 223114.

Turistien Tanskalle tuomat valuuttamäärät
elokuussa 1948 tkr:ssa.

Norja	3,2 milj. kruunua
Ruotsi	1,0 " "
Englanti	1,5 " "
Islanti	0,2 " "
USA	1,0 " "

Seddelfaget.

Tehtävä: revision för seddeltyrckeriet. Seddelfaget tilaa seteleitä varten tarvittavan paperin sekä ottaa sen vastaan ja jakaa setelipainolle sen tarvitseman päiväannoksen. Laskeminen ja tarkkailu tapahtuu arkkiluvun mukaan. Valmiit setelit ja makulatuuri tulevat painosta seddelfageettiin. Koearkeista, jotka seddelfaget saa, antaa se painolle kuittauksen.

Seddelfagetissa setelit lasketaan (painossa on jo tapahtunut oma laskenta), minkä jälkeen setelit toimitetaan tehdaskassaan. Ne eivät vielä tällöin kuulu pankin varsinaisiin kassavaroihin. - Vastaavasti lakaavat setelit olemasta olemassa, kun Seddelfaget saa ne pääkassasta ja ne on laskettu ja kontrolloitu.

Setelien hävitys tapahtuu paperimyllyssä (holländeren). Noin 300 punttia 10 kruunun seteleitä pannaan kaakeloituun ammeseen, jossa on lämmintä vettä. Mylly jauhaa setelit vähitellen massaksi. Kaikki on valmista noin kahdessa tunnissa. Tämän jälkeen lasketaan massa viemäriin. - On laskettu, että massan käyttäminen uudelleen paperiraaka-aineena ei kannata kuljetus-ym kustannusten takia.

Tehdaskassassa tulee olla ainakin yhden vuoden tarve. Tämän lasketaan olevan:

1/3	liikkeellä olevien suurien setelien määrästä				
2/3-1/2	"	10 kr	"	"	"
1/1	"	5 "	"	"	"

Kaikkiaan tekee tämä noin 50 % liikkeellä olevien setelien määrästä.

Palaneet tms setelit: Jos kyseessä on "kokonainen" puolikas, niin maksetaan puolet setelin arvosta. Alle puolen ei yleensä mitään, kun taas, jos yli puolet, voidaan maksaa kokonaankin. Poliisitutkinto hyvin yleinen vaatimus.

Kaseeratut setelit saapuvat seddelfageettiin lävistettyinä.

Seddelfaget säilyttää kaikki setelien painamiseen tarvittavat klicheet jne. Tarvittaessa luovuttaa se ne setelipainon käyttöön.

Setelipaperin valmistaa De forenede Papirfabriker Silkeborgissa, joka toimittaa paperin pankille sinetöidyissä punteissa. Kuperipainossa painettavia seteleitä varten on paperi käsintehtyä kun taas muu on konepaperia. Käsintehtyyn paperin valmistuksen kontrollin hoitaa tehdas, konepaperin tehdas ja pankki yhdessä.

Seddeltryckeriet.

Setelipaino on saanut uuden englantilaisen offsetpainokoneen. Sen avulla voidaan painaa kahdella värillä. Hinta oli noin 100.000:- kruunua asennuksineen.

Uusi kone voi painaa noin 15-18.000 arkkia päivässä. Koko on 50 x 70. Miehistönä on painaja ja avustaja. - Numerointia varten tarvitaan eri kone. Allekirjoitukset on tarkoitus sensijaan saada painetuksi itse offsetkoneella.

Parhaillaan kokeillaan uusia setelityyppejä. Uuden viiden kruunun setelin mallin pitäisi olla valmis joulukuun alussa. Vuoden 1949 alussa voi odottaa niiden tulevan käytäntöön.

Setelien elonaika:

5 kr	-	1 vuosi
10 "	-	1½ vuotta
50 "	-	2 "
100 "	-	3 "
500 "	-	4 "

Setelien painosmäärät:

	<u>1946</u>	<u>1947</u>
500 kr	410.000:-	-
100 "	2.062.000:-	2.560.000:-
50 "	2.146.000:-	-
10 "	23.000.000:-	24.378.000:-
5 "	12.156.000:-	7.800.000:-

Setelinvaihtoa varten tarvittavat setelit olivat valmiit jo vuonna 1944. Siitä huolimatta, että painossa työskenneltiin iltayöhön saakka, eivät saksalaiset kuulemma tulleet kuvitelleeksi, että aivan uusia setelityyppejä olisi painettu. Olettivat ehkä että kyseessä oli silloin käytännössä olevien seteleiden painaminen. Saksalaiset itsehan tarvitsivat erittäin suuria määriä.

Liikkeellä oleva setelistö.
(miljoonissa)

Vuosi	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
1938 (keskim.)	411,5	2.100	477	1061
1946 -"-	1.522,1	18.200	1933	2877
1947 -"-	1.507,4	22.500	1909	2660
1948 -"-	1.494,6	26.700	1995	2782

Vuosi	Englanti	Ranska	USA
1938 (keskim.)	505	111000	6900
1946 -"-	1422	722000	29000
1947 -"-	1379	813000	28400
1948 -"-	1251	820000	27700

- 1) Setellit lähetettiin pankin haarakonttoreihin (jokaisella haarakonttorilla oli piirinsä huollettavanaan.)
- 2) Väärätyn setelin takaisin seteliksi käännettyyn pankkin jaksissa... laittokkoja ei vielä silloin annettu...
- 3) Seuraava vaihe oli, että lähetettiin niille pankeille laittokkoja... ja käännettiin heitä katsumaan miten pankkien... missä sovittiin, kuinka paljon... pankeilla oli tuleva.

Kaiken tämän piti tapahtua hyvin salaisesti.

Periaattana oli, että vaihto sai vain kerran. Setellei leikat-
tiin määrätty kupunki setelkortista merkiksi, että vaihto oli tapahtunut. Kun kuitenkin vaihto tapahtui sivain, jolloin monet olivat kassamilla, päädyttiin siihen, että jälkivaihtoja tapahtui lukuisesti. Nationalbankinissa, missä vaihtokortiksi kaikki jälkivaihdot oli lähetettävä, ratkaistiin näitä asioita n 90.000 kpl. Se vasti useamman kuukauden työn. Samalla oltiin hoiti näitä asioita n 40 henkilöä. Jälkivaihdot tekivät kaikkiaan n 1,5 milj. krunnua - n. 250.000:- krunnua vaihtokortteja hylättiin.

Vaihtokortin määrä nousi n 70-80 milj. krunnua. Lisäksi takavarikoitiin setelilaitilla rajalla n 40 milj. krunnua.

Vieläkin tulee vaihtoja seteliksi Sakasta. Tanskan "Restitu-tiokomissio" I Tykkösi lähetti lokakuun lopulla 1948 n. 1,4 milj. krunnua arvosta vanhoja seteliksi.

Setelinvaihto.

Setelit on painettu jo vuonna 1944. Seteleissä sen mukaan ollut vuosiluku onkin aiheuttanut paljon kyselyjä ulkomailta. Itse setelinvaihtohan toteutettiin vasta 23/7 1945.

Aluksi oli koetettava saada selville, kuinka paljon seteleitä pitilähettää kullekin paikkakunnalle. Periaatteena oli, ettei kenkään tarvitsisi kulkea 10 km pitempää matkaa tullakseen vaihtopankkiin. - Todettiin, että kaupunkien asukasluku on 1/3 koko maan väestöstä. Jokaisen kaupungin ympäristö tarvitsisi siis 2/3.

Seteleitä laskettiin menevän miljaardi kruunua. Kaikkiaan oli painettu 1,4 miljaardia. Liikkeessä oleva setelimäärä oli siihen aikaan 1,2 miljaardia.

Kun oli laskettu paljonko seteleitä kullekin paikkakunnalle piti lähettää, suoritettiin vastaava jako eri seteliarvojen välillä suhteessa kuinka paljon niitä oli painettu.

Kehitys oli sitten suurin piirtein seuraava:

- 1) Setelit lähetettiin autoilla pankin haarakonttoreihin (jokaisella konttorillahan on oma piirinsä huollettavanaan.)
- 2) Määrättyinä päivinä toimitettiin seteleitä määrättyyn pankkiin jokaisessa kaupungissa. Laatikkoja ei vielä silloin annettu avata.
- 3) Seuraava vaihe oli, että ilmoitettiin näille pankeille laatikkojen sisällys ja kehoitettiin heitä kutsumaan muitten pankkien edustajat kokoukseen, missä sovittiin, kuinka paljon kullekin pankille oli tuleva.

Kaiken tämän piti tapahtua kovin salaisesti.

Periaatteena oli, että vaihtaa sai vain kerran. Samalla leikattiin määrätty kuponki ostokortista merkiksi, että vaihto oli papahnut. Kun kuitenkin vaihto tapahtui aikaan, jolloin monet olivat kesälomilla, päädyttiin siihen, että jälkivaihtoja tapahtui lukuisasti. Nationalbankenissa, minkä ratkaistavaksi kaikki jälkivaihdot oli lähetettävä, ratkaistiin näitä asioita n 90.000 kpl. Se vaati useamman kuukauden työn. Suurimmillaan ollessa hoiti näitä asioita n 40 henkeä. Jälkivaihdot tekivät kaikkiaan n 1,5 milj. kruunua - n. 250.000:- kruunun vaihtoaanomukset hylättiin.

Vaihtamaton määrä nousi n 70-80 milj. kruunuun. Lisäksi takavarikoitiin saksalaisilta rajalla n 40 milj. kruunua.

Vieläkin tulee vanhoja seteleitä Saksasta. Tanskan "Restitutionskommission i Tyskland" lähetti lokakuun lopulla 1948 n. 1,4 milj. kruunun arvosta vanhoja seteleitä.

Kapitalkontoret.

Itsenäinen osasto, joka on johtokunnan alainen. Se jakaantuu kahteen osastoon:

1) Bevillingavdelning (käsittelee pääomien ja korkojen siirtomaksuuksia).

2) Tilastollinen osasto.

- a) tilasto tanskalaisten omistamista ulkolaisista arvopapereista,
- b) " tanskalaisista arvopapereista ulkomailla,
- c) " pääomainvesteerauksista ulkomailla,
- d) " tanskalaisista tai ulkolaisista arvopapereista, jotka on talletettu ulkolaisen lukuun Tanskassa,
- e) " över Danmarks omsättning med utlandet.

Jos joku tahtoo saada siirretyksi pääomasumman ulkomaille, tulee hänen jättää anomus kahtena kappaleena yksityispankkiin. Määrätyissä tapauksissa voi yksityispankki antaa siirtoluvan.

Esim. korot tai valtion ja kunnan obligatioiden lunastussummat, mikäli ovat langenneet maksettavaksi kolmen kuukauden aikana ennen siirtämishetkeä.--Kapitalkontoretille on johtokunta antanut luvan myöntää pääomasiirtoja aina tkr 25.000:- saakka. Ja sitten noudatetaan vastavuoroisuusperiaatetta. Mikäli joku maa ei anna siirtolupia pääomalle, vaikka siihen olisi mahdollisuusiakin, ei Tanskakaan myönnä.--- Ulkomailla asuvalle tanskalaiselle voi siirto tapahtua vain, jos hän on ollut vakinaisesti asuva siellä ainakin 9/4 1940 lähtien, eikä hänellä sen jälkeen ole ollut vakinaista asuinpaikkaa Tanskassa.--- **Maksimimäärä**

Kapitalkontoret käsittelee myös takausasiat, kun kyseessä on takauksen antaminen ulkolaiselle. Määrätyissä rajoissa voi yksityispankki antaa takauksen Nationalbankilta kysymättäkin.

Kapitalkontoret suorittaa "jonkinlaista tarkastusta" (kuten minulle sanottiin) kontrolloidakseen, että yksityispankit pysyvät heille annettujen valtuuksien rajoissa.

Tanskassa ei ole mitään tarkkailua sen suhteen, että viejät "tuovat kotia" viennistä saatavan valuutan. Tällainen tarkkailu on ollut, mutta vapautuksen jälkeen on mahdollisimman paljon pyritty entisiin vapaisiin oloihin ja hallituksen ensimmäisiä toimenpiteitä oli mm tämän edellämainitun tarkkailun poistaminen.

Kapitalkontoret saa yksityispankeilta ja eri toiminimiltä monia numerotietoja ja laatii lukuisia tilastoja. Katso kaavakokoelmaa.

Sekretariat.

Muodostuu tavallaan kahdesta osastosta:

- 1) varsinainen sekretariat,
- 2) henkilökunnan konttori.

Tehtävät:

- a) valmistaa ja esittää asioita johtokunnalle,
- b) laskea tilastoja,
- c) valmistaa vuosikertomus,
- d) hoitaa yhteyttä ministeriöihin jne,
- e) lehtileikkelekokoelma,
- f) toimeenpanna johtokunnan määräykset.

Henkilökuntaa koskevissa asioissa katso erikseen koottuja muistiinpanoja.

Sihteeristö hoitaa kirjastoa. Tämä on ammatti- ja poliittinen kirjasto, josta viekailijat saavat lainata opuksia luettavakseen. Pankki ostaa myös kirjoja kokoelmiin virkailijoiden toivomusten mukaan.

Kirjasto.

Kuukausittain laaditaan ryhmittäinen luettelo suoritetuista maksuista osoitteen ne siis esim. kuukauden aikana keittiöhenkilökunnalla suoritettuja palkkoita, kiinteistöjen korjauskustannuksia, vartiointipalkkiota jne. Luettelosta menee yksi kappale johtokunnalle. - Konttorilla on pöytä- ja otteilla, joilta maksut suoritetaan shekillä. Lisäksi on konttorilla johtokunnan esitelmuksella pienempi kateissa (n. 2.000,-) vähäisempien laskujen maksamista varten.

Keittiö.

Ruokatarvikeostot suorittaa keittiön "pää", rouva Larsen. Hän tarkastaa lähetysluettelot ja toimittaa ne sitten ekonomikontertille myöhemmin saapuvan laskun suoritusta varten. Kahdesti vuodessa suorittaa konttori varastoiden tarkastuksen.

Ruuan myynti tapahtuu joko kateissa- tai luottomyyntinä. Viimeksi mainitussa tapauksessa suoritetaan maksut kukin kuukauden 1 ja 15 päivinä. Myynnin yhteydessä käytetään määrättyjä tilauslistoja, jotka kukin ostaja itse täyttää.

Økonomiekontoret.Tehtävät:

- pankin kiinteistöjen hoito,
- konttoritarvike-, huonekalu-, polttoaine- ym ostot,
- vartiointin järjestäminen ja valvonta,
- mm seuraavat: a) lähetit, b) keskus ja sen henkilökunta, c) siivoojat, d) keittiö ja sen henkilökunta ja e) paino ja sen henkilökunta kuuluvat økonomiekontoretin alaisuuteen,
- mm kahden henkilö- ja kahden kuorma-auton hoito, sopimusten teko puusepän- ja maalausverstaiden kanssa jne.

Kiinteistöt.

Pankki omistaa seuraavat kiinteistöt: Havnegade 3,5,7,9,11,11a, 11b,13,13a,13b ja Niels Juelsgade 2,4,6 sekä 8. Takseerausarvo on n Tkr 9.000.000:-. Økonomiekontoret suorittaa tarpeelliset korjaukset, ottaa vastaan vuokranmaksut ym. Toimii siis isännöitsijänä

Ostot:

Kaikkien koneiden, konttoritarvikkeiden, huonekalujen, kirjojen paperin, polttoaineiden ym osto tapahtuu økonomiekontoretin kautta. Sieltä käsin varustetaan eri pankin osastot tarpeellisilla konttoritarvikkeilla. Tarvikkeita haettaessa on aina esitettävä asianomaisen konttoripäällikön allekirjoittama tilauslista. Mainitusta listasta jää yksi kappale asianomaiselle osastolle.

Kirjanpito.

Kuukausittain laaditaan ryhmittäinen luettelo suoritetuista maksuista osoittaen se siis esim. kuukauden aikana keittiöhenkilökunnalle suoritettuja palkkioita, kiinteistöjen korjauskustannuksia, vartiointipalkkiota jne. Luettelosta menee yksi kappale johtokunnalle.- Konttorilla on pano- ja ottoilmi, jolta maksut suoritetaan shekillä. Lisäksi on konttorilla johtokunnan suostumuksella pienempi käteiskassa (n Tkr 2.000:-) vähäisempien laskujen maksamista varten.

Keittiö.

Ruokatavaraostot suorittaa keittiön "pää", rouva Larsen. Hän tarkastaa lähetysluettelot ja toimittaa ne sitten økonomiekontoretille myöhemmin saapuvan laskun suoritusta varten. Kahdesti vuodessa suorittaa konttori varastoiden tarkastuksen.

Ruoan myynti tapahtuu joko käteis- tai luottomyyntinä. Viimemainnussa tapauksessa suoritetaan maksut kunkin kuukauden 1 ja 15 päivinä. Myynnin yhteydessä käytetään määrättyjä tilauslistoja, jotka kukin ostaja itse täyttää.

Kuukausittain äädaan maksuina yhteensä noin Tkr 7.000:-. Ruoka-tavaralaskut tekevät vastaavana aikana noin Tkr 7-9.000:- ja henkilökunnan palkkiot 6-7.000:-. Voi siis helposti päätellä, että henkilökunta syö pankissa erittäin halvalla. Lämmin ruoka maksaa tavallisest 1:-, $\frac{1}{4}$ litraa maitoa -:17, kananmuna -:31, smørrebrød -:20 ja sanpsi 1:-.

Muita tietoja.

Pankki ei ole katsonut käytännölliseksi pitää puhtaasti omaa puusepänverstasta. Se on itsenäinen laskua vastaan suorittava laitos. Aika-ajoin suoritetaan hintatarkkailuja.- Järjestely säästää pankin mm raaka-ainehankinnoilta.

Pankissa on tätä nykyä noin 40 lähettiä. Sääntöjen mukaan hankkii pankki heille virkapuvun joka toinen vuosi ja päällystakin joka neljäs. Viime aikoina on kuitenkin ollut vaikeata seurata näitä säännöksiä. Lähettejä varten on polkupyörät.

Vartiointi on yksityisen yrityksen tehtävänä. Palkkio siitä on noin Tkr 60.000:- vuodessa.

Siivousmenot ovat noin Tkr 180.000:- vuodessa.

Ny Carlsbergens Glystetok.

Pääasiassa kuvanveistotaiteen museo. Perustanut Carl Jacobson.

Barlingska Tidende.

Maan suurin sanomalehti, joka ilmestyy useampana painoksena. Käsittelee myös osan kirjapainon.

Radiotale.

Lopullisesti valmistui radiotalo vuonna 1945, vaikka ensimmäiset lähetykset tapahtuivatkin jo 1941. Käytetty maapinta-ala on kaikkiaan 13.815 m². Talo on erittäin ajamukainen. Suureen konserttisaliin mahtuu kaikkiaan 1200 kuuntelijaa.

Rundtårnet.

Christian 4:n observatoriksi rakentama. 1700-luvulla vuoritti Pieteri Suuri kuuluisan ratsastuksensa ylös torniin.

Panmarken Akvarium.

Mielenkiintoinen häntävyyks mustekaloineen, alligattoreineen ja.

Zoologisk have.

Vaetan meidän Horkenssaarta, mutta käsittelee paljon monilukuisen eläinvalikoiman.

Tanskassa näettyä.Christiansborgs slott.

Nykyinen linna on kahdeksas paikallaan. Ensimmäisen rakennutti piispa Absalon (lienee ollut noin 1100-luvulla). Senjälkeen on paikalla ollut vielä 2 ns. absaloninlinnaa, 2 Kööpenhaminan linnaa ja 2 Christiansborgin linnaa. Kaikkien näiden jätteitä voi vielä tänään käydä katsomassa nykyisen linnan alaisissa käytävissä. Edellinen linnan paloi vuonna 1884. Nykyinen on valmistunut 1900-luvun alkupuolella.

Linnassa on mm. kuninkaan vastaanottohuoneustot, ulkoministeriön vastaanotto- ja toimistohuoneet, sekä valtiopäivät.

Rosenborgs slott.

Christian 4:n rakennuttama. Käydessäni siellä oli siinä järjestetty kuningashuoneen hopeaesineiden ja korujen näyttely.

Carlsbergs bryggeriet.

Perustaja J.C. Jacobsen. Perustamisvuosi 1847. Kapasiteetti on n. 500.000 litraa olutta päivässä. Tällä hetkellä tosin tuotantoa rajoittaa pullojen puute. Valmistus on noin 50 % koko maan valmistuksesta. - Kymmenvuotiskautena 1927-36 maksettiin palkkoina kaikkiaan n. 86.400.000:- kruunua ja olutverona valtiolle 144.789.000:- Tehtaan tulot menevät kokonaan taiteen ja taiteen hyväksi. - Olutta viedään paljon ulkomaille.

Ny Carlsbergs Clyptotek.

Pääasiassa kuvanveistotaiteen museo. Perustanut Carl Jacobsen.

Berlingske Tidende.

Maan suurin sanomalehti, joka ilmestyy useampana painoksena. Käsittää myös oman kirjapainon.

Radiotalo.

Lopullisesti valmistui radiotalo vuonna 1945, vaikka ensimmäiset lähetykset tapahtuivatkin jo 1941. Käytetty maapinta-ala on kaikkiaan 13.815 m². Talo on erittäin ajanmukainen. Suureen konserttisaliin mahtuu kaikkiaan 1200 kuuntelijaa.

Rundetaarn.

Christian 4:n observatorioksi rakentama. 1700-luvulla suoritti Pietari Suuri kuuluisan ratsatuksensa ylös torniin.

Danmarks Akvarium.

Mielenkiintoinen hähtävyys mustekaloineen, alligaattoreineen ym.

Zoologisk have.

Vastaa meidän Korkeasaarta, mutta käsittää paljon monilukuisemman eläinvalikoiman.

Englantilainen näyttely.

19/9-3/10 1948. Suurin englantilainen näyttely ulkomailla sodan jälkeen.

Det kgl teater.

Erittäin juhlatunnelmainen teatteri; vanhaa hyvän ajan tyyliä.

Ravintoloja.

Wivex (johtokunnan illinen), Lorry, Holberg have.

Roskilden tuomiokirkko.

Kirkon rakentaminen aloitettu piispa Absalonin aikana (n. 1170). Vähitellen on rakennettu yhä useampia kuninkaallisia kappeleita, missä kuninkaiden ja heidän puolisojensa arkut sijaitsevat. Itse rakennuksessa on käytetty sekä romaanilaista että goottilaista tyyliä.

H.C.Andersenä hus.

Odensessä. Satukuninkaan kokoelmista oli valitettavasti paras osa Lontoossa (Tanskalainen näyttely).

Aalborgissa: C.V.Obelin tupakkatehdas (8 milj savuketta viikossa)

De förenade Textilfabrikerna

Hjørringissä: Oxford-keksitehdas.

Hjørrings Discontobank.

Johtokunnan järjestämä automatka.

Matkan varrella näimme mm Valløn linnan, erään meijerin, Møenin "pääkaupungin" Stegen, missä söimme lounaan. Møen ei ole suuren suuri, mutta kuitenkin on se hyvin pidetty kesänviettopaikka luonnonkauneutensa vuoksi. Erikoisesti koskee tämä saaren itäosaa, missä 7-8 kilometrin leveydeltä ja n 150 metriä korkeina koaavat kauniit liituvuoret. Voibvarauksetta sanoa, että täällä näin kauneimmat luontonäkymät Tanskassa oloni aikana. - Paluumatkan aikana näimme mm Euroopan pisimmän sillan joka yhdistää Falsterin ja Sjællandin. Silta on 3,2 km pitkä. Se valmistui vuonna 1937 ja maksoi silloin 41 miljoonaa kruunua.-----Onnistunut matka päättyi illalliseen ravintola Wivexissä.

Ulkomaankauppa.

Tanskan kuukausittainen keskimääräinen tuonti ja vienti ovat vaihdelleet seuraavasti:

Vuonna 1945	tuonti	59 milj.kr.	-	vienti	75 milj.kr.
Vuonna 1946	"	237	- " - - "	"	135 - " -
Vuonna 1947	"	257	- " - - "	"	193 - " -
Vuonna 1948	"	267	- " - - "	"	215 - " -

Tuonti 1/1-30/9 1948 2.400,8 milj.kr.

Vienti - " - 1.930,6 - " -

Tuontivoittois. 470,2 -"- (1947 678,2).

Tärkeimmät tuontimaat:

Englanti	590,6 milj.kr.	(v. 1947	504,0)
USA	328,8 "	("	454,0)
Puola	154,2 "	("	62,0)
Ruotsi	153,5 "	("	141,7)
Belgia-Lux.	149,5 "	("	179,9)
Norja	120,4 "	("	126,5)
Neuvostoliitto	102,2 "	("	45,3)
Suomi	98,7 "	("	90,8)
Saksa	88,2 "	("	67,0)
Italia	87,1 "	("	61,6)

Tärkeimmät vientimaat:

Englanti	637,9 milj.kr.	(v. 1947	508,4)
Belgia-Lux.	186,8 "	("	93,7)
Ruotsi	129,5 "	("	154,7)
Suomi	118,8 "	("	57,9)
USA	107,9 "	("	61,8)
Sveitsi	86,2 "	("	66,6)
Ranska	81,4 "	("	42,0)
Norja	80,9 "	("	76,1)
Neuvostoliitto	72,5 "	("	54,2)
Italia	68,3 "	("	56,6)

Teollisuuden tuotantoindeksi.

Vuonna 1935 -	100
Vuonna 1938 -	109
Vuonna 1945 -	81
Vuonna 1946 -	110
Vuonna 1947 -	122
Vuonna 1948 -	133 (1/1-31/9)

Ylläolevasta tauluskosta voidaan nähdä, että tuotantoindeksi on sodan jälkeen ollut koko ajan kohoamassa. Kuitenkaan ei se merkitse samalla, että yksityisen henkilön työpanos olisi kohonnut sotaa edeltäneen ajan tasolle. Tiedemiehet laskevat, että Yksityisen työpanos on vielä hieman alempi kuin 1938.

Tuotantoindeksin jatkuvaan nousuun vaikuttavat sensijaan mm työttömyyden alaneminen ja asukasluvun kasvu. Työttömyysprosentin kehitys on eri vuosina ollut seuraava:

Vuonna 1938	21,4 %
Vuonna 1945	8,2 "
Vuonna 1946	4,7 "
Vuonna 1947	4,9 "
Vuonna 1948	4,1 " (1/1-31/9)

Asukasluku on taasen kasvanut seuraavasti:

Vuonna 1938	3,8 milj.
Vuonna 1948	4,1 "

Tanskan kauppalaivasto.

Kauppalaivaston suuruus oli vuonna 1939 1,1^{milj.} bruttorekisteritonnia. Sodan aikana se aleni niin, että vuonna 1945 oli jäljellä 0,6 miljoonaa brrektonnia. Senjälkeen on jälleen tapahtunut jatkuvaa nousua ollen 1948 962.000 brrektonnia. Tarkoituksena on koettaa vuoden 1953 mennessä huomattavasti ylittää vuoden 1939 taso.

Kauppalaivaston tonnimäärä on siis sodan jälkeen jatkuvasti nousut. Sen effektiviteetti ei voida kuitenkaan sanoa nousseen samassa suhteessa. Sodalta säästynyt tonnisto on vanhentunutta ja kulunutta. Ja uudet laivat, jotka on hankittu sodan jälkeen (mm liberty-laivat), ovat olleet nopeatekoisia mutta hidaskulkuisempia. Voinee siis sanoa, että kvaliteetti ei ole kasvanut samassa suhteessa.